

Stap 5 extra

2 Mix / Stap 2-4: A

1. ♖xc6 ♗xd1 2. ♜e7+ ♘h8 3. ♚axd1 (3. ♚fxd1) 3. ... ♙d7 4. ♜c5 (anders ♚ae8) (uitschakelen verdediging: slaan+hout tussenzet)
1. ♗f7+ ♘xf7 (1. ... ♗xf7 2. ♜h6#) 2. ♜h6# (mat in twee: dubbelschaak)
1. ... ♗xf3+ 2. ♘xf3 ♜xh2+ 3. ♘g2 ♜xf1 4. ♘xf1 (dubbele aanval: lokken)
1. ... ♜xd3 (1. ... e5? 2. ♜df5 ♜xd3 en nu is 3. ♚ad1 e4 4. ♜xe7+ ♗xe7 5. ♚xd3 beter dan direct 3. ♜xe7+) 2. ♗xd3 e5 (penning: staartstuk lokken + aanval op een gepend stuk)
1. ♙f8 △ ♙g7+ en ♗xd7 (aftrekaanval)
1. b3 ♗xa3 2. ♚xd7 (uitschakelen verdediging: wegllokken + hout)
1. ... ♗b5 2. bxc3 ♙xb7 (dubbele aanval: hout + dreiging)
1. ... a2 2. ♗xa2 (2. ♘h3 a1♗) 2. ... ♗h2+ 3. ♙h3 ♗xa2 (vrijpion verzilveren)
1. e6+ ♘xe6 2. ♚e5# (aftrekschaak: lokken)
1. ♜g5+ hxg5 2. ♙xg5 △ ♗h4+ (koningsaanval: toegang)
1. ... c6 2. ♗xc6 (2. g3 cxb5) 2. ... d5 3. g3 ♚xc6 (uitschakelen verdediging: onderbreken)
1. ♜e5 dxe5 2. ♗d8# (insluiten gepend stuk is geen goede verdediger)

3 Mix / Stap 2-4: B

1. ♗xf6+ ♚xf6 2. ♚h5# (uitschakelen verdediging: slaan + mat)
1. ♙xg7 (1. c4? ♙xf3) 1. ... ♘xg7 2. c4 (penning: baanruiming + aanval op een gepend stuk)
1. ... ♗f1 2. ♜xh3 (2. ♗xh3 ♜f3#) 2. ... ♜f3+ (mat dreigen)
1. ♙g6 (1. ♚c8+ ♘f7) 1. ... ♜e8 (1. ... ♚e8 2. ♙xe8 ♜xe8 3. ♚c8) 2. ♚c8
1. ♜d6 ♘c7 2. ♜b7 (vrijpion verzilveren)
1. ... ♗xb2 2. ♚xf8+ ♙xf8 (insluiten)
1. ♗e4 g6 2. c4 ♗c7 3. cxd5 (dubbele aanval: veld + dreiging)
1. ♙xf6 gxf6 2. ♚ab1 ♗xa5 3. ♚xb7 (röntgenaanval: veldruiming)
1. ♚2f6+ ♙xf6 (1. ... ♘h5 2. ♚xh7+) 2. ♗h4+ ♚h5 (2. ... ♘g6 3. ♗xh7#) 3. ♗xf6# (mat in drie)
1. ... h4 2. ♗xd6 ♚c1 (mat dreigen: bewaker erbij halen)
1. ... ♚b3 2. ♗xb3 ♗a1+ 3. ♗d1 ♗c3+ (aftrekaanval)
1. ♙xe7 ♜xc3 2. ♗e1 (tussenzet)

4 Mix / Stap 2-4: C

1. ♗b5 ♚ed6 2. ♚d1 (insluiten)
1. ♙d6 (aanval op een gepend stuk)
1. ♜xf7 ♙xf7 2. ♙h3+ (uitschakelen verdediging: wegllokken + mat)
1. ... ♚d4 2. ♘f1 ♜xc1 (verdedig tegen penning; ♜d7 dreigde)
1. ... ♜d2 2. ♜e3 ♜f3+ (2. ... ♗xd4!; 2. ... ♜xf1? 3. ♜xf1) (dubbele aanval)
1. ... ♙f5 (1. ... ♙xf1? 2. ♗e6+ ; 1. ... ♗xf1+? 2. ♗xf1 ♙xf1 3. ♙xd6) 2. ♗g2 ♗h8+ (uitschakelen verdediging: wegllokken + mat)
1. ... ♚g3 (1. ... ♗c7? 2. ♚xc7 ; 1. ... ♘a8? 2. ♚xc8#) 2. ♗xg3+ ♚c7 (schaak opheffen)
1. ♗xg7+ ♚xg7 2. ♜f7+ ♚xf7 3. ♚g8# (mat in drie)
1. ♜xd6 ♚xf1+ 2. ♚xf1 ♗b8 3. ♜xe4 (aftrekaanval)
1. ♚f5 dxc3 (1. ... exf5 2. ♜xf5) 2. ♗xh6+ ♘xh6 3. ♚h5# (koningsaanval: stukken erbij)
1. ... ♗b5+ 2. ♘g1 ♙f5 (insluiten: richten)
1. ... ♚a4 2. ♗xa4 ♗xb6+ 3. ♘h1 ♗f2 (uitschakelen verdediging: wegllokken + mat)

5 Mat / Mat in drie: A

1. ♗f8+ ♘d7 2. ♙e6+ ♘xe6 3. ♗f5#
1. ♚g8+ ♚xg8 2. ♗xf6+ ♚g7 3. ♗xg7#
1. ... ♚a1+ 2. ♘xa1 ♜b3+ 3. ♘a2 ♗xb2#
1. ... ♗b1+ 2. ♘d2 ♗c1+ 3. ♘d3 ♜b4#
1. ... ♚xc2+ 2. ♘xc2 ♗b2+ 3. ♘d3 ♜c5#
1. ♚xh6+ gxh6 2. ♗g6+ ♘h8 3. ♗g8#
1. ♗d5+ (1. ♙d5+? ♚e6) 1. ... ♙xd5 2. ♙xd5+ ♚e6 3. ♙xe6#
1. ♜f6+ ♗xf6 2. ♚h8+ ♗xh8 (2. ... ♘xh8 3. ♗g8#) 3. ♗g6#

- 9) 1. ♖d2+ ♜xa4 2. ♗a2+ ♜b4 3. ♗a3#
 10) 1. ♜h6+ ♜e7 2. ♜g8+ ♜f7 3. ♜g5#
 11) 1. ♗h8+ ♜g6 2. h5+ ♜xg5 3. ♗g7#
 12) 1. ♜g4+! hxg4 (1. ... ♜g7 2. ♗h7#; 1. ... ♜e7 2. ♗d6#) 2. ♙e5+ ♜xe5 (2. ... ♜e7 3. ♗d6#) 3. ♗d4#

6 Mat / Mat in drie: B

- 1) 1. ♜e5+ ♚xe5 2. ♚f4+ ♜xf4 3. ♚xh4#
 2) ♚ekening
 3) 1. d4+ ♚xd4 2. ♙g3+ ♚f4 (2. ... ♗f4 3. ♜g4#) 3. ♜f3#
 4) 1. f5+ (1. ♚ge7+ ♜f6; 1. ♚ce7+ ♜xd6 2. ♙a3+ c5 3. ♚d7+ ♜c6 4. ♚c7+ ♜d6 5. ♚gd7+? ♜e6) 1. ... ♜xd6 2. ♙a3+ c5 3. ♚gd7#
 5) 1. ... b5+ 2. ♜a5 ♚xa3+ 3. bxa3 ♙c3#
 6) 1. ... ♜h1+ 2. ♚xh1 ♚df2 3. ♜e4 ♚f3#
 7) 1. ♜e6+ ♗xe6 2. ♗h6+ ♜xh6 3. ♙f8#
 8) 1. ♜g5+ ♜h6 (1. ... ♙xg5 2. ♜f7) 2. ♚h8+ ♜xg5 3. h4#
 9) 1. h4+ ♜h5 2. ♚f5+! gxf5 3. ♙f7#
 10) 1. ♙g7+ ♜e7 2. ♙f6+ ♜xe6 3. f8♜#
 11) 1. ♚a7 ♙d7 2. ♚c7+ ♚xc7 3. ♜d8#
 12) 1. ♚a4+ ♜xa4 (1. ... ♙xa4 2. b4+ ♜b5 3. ♜d6#) 2. ♜c5+ ♜a5 3. b4#

7 Mat / Mat in drie: C

- 1) 1. ♗a3+ ♜b7 2. ♗b2+ ♜a8 3. ♚a3#
 2) 1. ♗h8+ ♜e7 2. ♚c7+ ♜d6 3. ♗e5#
 3) 1. ♗h4+ ♜f3 2. ♗h5+ g4 3. ♗h1#
 4) 1. ... ♗d8+ 2. ♜c6 ♗c8+ 3. ♜d5 (3. ♜b5 ♗d7#) 3. ... ♗a8#
 5) 1. ♗h1 g5 (1. ... ♜h6 2. ♜g2+ ♜g5 3. ♗h4#) 2. ♜g2+ ♜g6 3. ♗h5#
 6) 1. ♗e5+ ♜h4 2. ♗g5+ hxg5 3. ♚h7#
 7) 1. g5+ ♜xg5 2. ♗g3+ ♜xf5 3. ♚e5#
 8) 1. ♚xa6+ ♜b5 (1. ... bxa6 2. ♗b8#) 2. ♗d5+ ♚c5 3. ♗xb7#
 9) 1. ♚g6+ ♜h5 2. ♚g5+ ♜h6 3. ♗h5#
 10) 1. ♜c3+ ♜a3 2. ♗a2+ ♜xa2 3. ♚a4#
 11) 1. ♚f5+ ♜e6 2. ♚f6+ ♜e5 3. ♗f4# (3. ♗e6#; 3. ♚e6#)
 12) 1. ♚c3+ dxc3 2. ♗e4+ ♗d4 3. d3#

8 Mat / Mat in drie: ♗

- 1) 1. ... ♚df2+ 2. ♜e4 ♚g4+ 3. ♜d3 ♚d2#
 2) 1. ♜c4+ dxc4 2. ♜e4+ ♜d5 3. ♗e5#
 3) 1. ♜d8+ ♚xd8 2. ♗e6+ ♜g6 3. ♜f4#
 4) 1. ♜f3+ ♜xf3 (1. ... ♜g4 2. ♚h4#) 2. ♜xf3 ♚de8 3. ♙h4#
 5) 1. g8♗+ ♜xg8 2. ♙f6+ ♜h7 3. ♗g7#
 6) 1. ♙f7+ ♜xf7 2. ♗xc6+ ♜d8 3. ♜xf7#
 7) 1. ... ♗d1+ 2. ♚xd1 ♚e1+ 3. ♜xe1 ♜f3#
 8) 1. ♜fe4+ ♙xe4 2. g5+ ♜f5 3. ♚f7#
 9) 1. ♗f6+ ♜xh6 2. g4
 10) 1. ♗f5+ ♜xf5 2. ♙f7 a5 3. ♜e3#
 11) 1. ♗h8+ ♜xh8 2. ♚xf8+ ♜xf8 3. ♜xf7#
 12) 1. ♗d8+ b6 2. ♗d1 bxc5 (2. ... ♚xc5 3. b4#; 2. ... ♜xa3 3. ♗d2#) 3. ♗d8#

9 Pionneneindspel / Doorbraak: A

- 1) 1. a5 bxa5 2. b5
 2) 1. a5 ♜e4 2. b5 cxb5 3. c6
 3) 1. c6 bxc6 2. a5 ♜c5 3. a4
 4) 1. ... g3 2. hxg3 h3 3. a6 h2
 5) 1. ... b3 2. h4 c3
 6) 1. ... h3 2. ♜g3 f4+ 3. ♜xh3 fxe3 4. ♜g3 e2 5. ♜f2 exf3
 7) 1. c5 (1. d5 cxd5 2. c5 d4 3. c6 d3 4. c7 d2 5. c8♗ d1♗=) 1. ... ♜g5 2. d5 ♜f6 3. d6 ♜e6 4. ♜xh3
 8) 1. d4 exd4 (1. ... ♜xc4 2. dxe5 ♜c5 3. ♜c3 ♜b6 4. e6 ♜b7 5. e7) 2. e5 ♜c5 3. ♜c2
 9) 1. ... a4 2. ♜e4 b4 3. ♜xd4 bxa3 4. ♜c3 ♜g5

- 10) 1. c4 ♖xc4 2. e6 fxe6 3. g5 ♙d5 4. g6
 11) 1. g4 a5 2. h4 gxh4 (2. ... a4 3. hxg5 a3 4. g6 a2 5. g7+ ♖h7 6. g8♙+ ♖h6 7. ♙g7#) 3. g5 h3 4. g6 h2 5. g7+ ♖h7 6. g8♙+
 12) 1. b3! (1. b4? ♖f8 2. b5 ♖e8 3. ♖f5 ♖d8 4. ♖e5 ♖e7) 1. ... ♖f8 2. b4

10 Pionneneindspel / Mix: A

- 1) 1. ♖f2 a5 2. b5 a4 3. b6 a3 4. b7 a2 5. b8♙ a1♙ 6. ♙b7#
 2) 1. f3 ♖a6 2. b4 h6 3. ♖c6 h5 4. ♖c5
 3) 1. d5 exd5 2. d4
 4) 1. ♖f6 (1. ♖f5 h4 2. gxh4 ♖xf7) 1. ... h4 2. g4 h3 3. g5 h2 4. g6 h1♙ 5. g7#
 5) 1. a3! (1. ♖d1 ♖f8 2. a3) 1. ... ♖f8 2. b3 ♖g7 3. a4
 6) 1. ... g5 2. h5 g4
 7) 1. ♖e5! (1. ♖d5? ♖b4 2. ♖d4 ♖a3 3. ♖d5 ♖xa2 4. ♖c6 ♖b3 ; 1. a3 ♖a4; 1. ♖c3 ♖a4) 1. ... ♖b4 2. ♖d5
 8) 1. a3 (1. ♖e5 b4 2. ♖f5 ♖f8)
 9) 1. ... ♖g8 (1. ... ♖g6 2. f4 ♖f6 (2. ... gxf4 3. g5 f3 4. ♖h3) 3. f5 g6) 2. ♖h3 ♖f8 3. f4 gxf4 4. ♖xh4 ♖e7 5. ♖h3 ♖xe6
 10) 1. ... ♖g1 2. ♖e2 ♖g2 3. ♖e3 ♖f1 4. ♖e4 ♖e2 5. ♖e5 ♖d3 6. ♖xe6 ♖c4 7. ♖d6 b4 8. ♖c7 ♖xa4 9. ♖c6 ♖a5
 11) 1. e6 ♖c6 2. e5 c4 3. c3 bxc3 4. ♖a3 a4 5. ♖a2
 12) 1. ... gxf3 (1. ... ♖e5 2. ♖g2) 2. ♖f2 ♖e6 3. ♖xf3 ♖e5

11 Pionneneindspel / Verdedigen: A

- 1) 1. ♖b2 (1. b4? ♖c2!) 1. ... d4 2. b4 d3 3. b5 ♖e2 4. b6 d2 5. b7 d1♙ 6. b8♙
 2) 1. h5! (1. ♖f4? h6 2. ♖e4 ♖e8! ; 1. ♖g4? h6 2. ♖f4 ♖d7! (2. ... ♖e8? 3. ♖e4 ♖f7 4. ♖f3! ♖f6 5. ♖f4) 3. ♖f3 ♖d6!) 1. ... g5 2. h6! (2. ♖g4? h6) 2. ... ♖e7 3. ♖g4 ♖f6 4. ♖h5 ♖f5
 3) 1. ... fxg3 (1. ... hxg3? 2. ♖g1 – 2. h4 f3 3. gxf3 ♖f2)
 4) 1. ♖h3 (1. ♖g3 h5) 1. ... h5 (1. ... ♖xe5 2. ♖g4 ♖f6 3. ♖h5 ♖g7 4. g4) 2. g4+
 5) 1. c4 (1. ♖d4 ♖b3) 1. ... ♖b3 2. ♖d5 ♖xa4 3. c5
 6) 1. ♖b3 ♖c5 2. ♖a4 ♖c4 3. b6 axb6=
 7) 1. f5 (1. fxg5+ ♖g6 2. ♖f4 ♖h5) 1. ... exf5+ 2. ♖xf5 ♖h5 3. ♖f6 g4 4. ♖xf7 g3 5. e6 g2 6. e7 g1♙ 7. e8♙
 8) 1. ... ♖e4 2. ♖g3 ♖f5 (2. ... ♖xd4? 3. h5 ♖e5 4. ♖xg4 ♖f6 5. ♖f4) 3. h5 ♖g5 4. h6 ♖xh6 5. ♖xg4 ♖g6
 9) 1. h4! (1. c8♙+ ♖xc8 2. h4 ♖d7; 1. h3 ♖xc7) 1. ... gxh3ep 2. c8♙+ ♖xc8=
 10) 1. ♖g1 (1. h3 h5 2. ♖g1 ♖f3 3. hxg4 hxg4 4. ♖h2 ♖f2; 1. ♖h1 ♖f2 2. h3 h5) 1. ... ♖f3 2. ♖f1
 11) 1. a5 (1. c5+ bxc5+ 2. ♖c4 a5 3. ♖b5 ♖xd5 4. ♖xa5 ♖c6 ; 1. ♖c3 ♖c5 2. ♖b3 b5 3. cxb5 axb5 4. a5 (4. axb5 ♖xb5) 1. ... bxa5 2. c5+ ♖e7 3. ♖c4 ♖f6 4. ♖b3 ♖e5
 12) 1. ♖d4 ♖c6 2. c4! (2. c3? b3 3. ♖d3 ♖c5 4. ♖d2 ♖c4; 2. ♖e3? ♖d5 3. ♖d3 ♖c5 4. ♖d2 (4. c3 b3) 4. ... ♖c4 5. ♖c1 ♖c3! (5. ... b3? 6. ♖b2 bxc2 7. ♖xc2 ♖b4 8. ♖b2=) 6. ♖b1 b3 7. ♖c1 b2+ 8. ♖b1 b4 9. ♖a2 b3+ 10. cxb3 ♖c2) 2. ... ♖b6 (2. ... b3 3. cxb5+ ♖xb5 4. ♖c3 ♖a4 5. ♖b2) 3. ♖d3! (3. c5+ ♖c6 4. ♖d3 ♖xc5 5. ♖c2 ♖c4 6. ♖b2 b3 7. ♖a3 b2–+) 3. ... b3 (3. ... ♖c5 4. cxb5) 4. cxb5 (4. c5+? ♖xc5 5. ♖c3 b2 6. ♖c2 ♖c4 7. ♖xb2 ♖b4) 4. ... ♖xb5 5. ♖c3

12 Pionstructuur: A

- 1) 1. ... f5
 2) 1. ♙xf6 ♙xf6 2. ♗xd5
 3) 1. f4 ♗c6 2. ♙xc6 bxc6 3. ♗e4
 4) 1. ... e5 2. d5 e4 3. ♙xe4 ♙xc4
 5) 1. d5 ♗xd5? 2. ♗xd5 ♙xc1?? 3. ♗xe7+
 6) 1. ♗bd6 cxd6 2. ♙xd5 ♗c6 3. ♙xd6 ♙g4 4. ♙xd8 ♙axd8 5. ♙xh6
 7) 1. ... ♗f5 2. ♙xc7 ♙xc7 3. ♙xc7 ♗xd4
 8) 1. ... b4 (1. ... c5 2. d5) 2. e5 bxc3 3. ♙xc3 ♙xe5
 9) 1. ♗e4 ♗xe4 2. fxe4
 10) 1. e4 d4 2. ♙c4+
 11) 1. ♙b5 ♙g4 2. ♙xc6 bxc6 3. ♙a4
 12) 1. ... a5 2. a3? axb4

13 Pionneneindspel / Wedren: A

- 1) 1. g4 b5 2. g5 b4 3. g6 b3 4. g7 b2 5. g8♙ b1♙ 6. ♙g6+
 2) 1. e6 (1. h5 a4 2. e6 a3 wint in ca. 70 zetten) 1. ... fxe6 2. h5.

- 3) 1. ♖c6! (1. a4 c5 2. a5 c4 3. a6 c3 4. a7 ♖b1 5. a8♙ c2=) 1. ... ♖c3 2. ♖c5
- 4) 1. c4 (1. g4 ♖xc3 2. g5 c4 3. g6 ♖b2 4. g7 c3 5. g8♙ c2=) 1. ... ♖c3 2. g4 ♖xc4 3. g5 ♖d3 4. g6 c4 5. g7 c3 6. g8♙ c2 7. ♙g5
- 5) 1. ♖d3 ♖b3 2. ♖d4 ♖b4 3. h5 (3. ♖e3 c5+ 4. ♖e3 (4. ♖d3? ♖b3) 4. ... c4
- 6) 1. ♖d6 g4 2. a5 g3 3. a6 g2 4. a7 g1♙ 5. a8♙
- 7) 1. ♖f8 f3 2. g7 f2 3. g8♙ f1♙+ 4. ♙f7+ ♙xf7+ 5. ♖xf7
- 8) Tekening
- 9) Tekening
- 10) 1. a7 (1. ♖b7 h3 2. gxf3 gxf3 3. a7 h2 4. a8♙ h1♙+; 1. ♖b8 h3 2. gxf3 g3 3. a7 g2 4. a8♙ g1♙) 1. ... h3 2. gxf3 g3 (2. ... gxf3 3. ♖b8 h2 4. a8♙) 3. ♖b7
- 11) Tekening
- 12) Tekening

14 Pionneneindspel / Mix: B

- 1) 1. h4 g5 2. h5
- 2) 1. c4 dxc4 2. ♖d2 ♖f2 3. ♖c3 ♖e3 4. ♖xc4
- 3) 1. ♖h4 e4 2. ♖g3 ♖a7 3. ♖f4 h4 4. ♖xe4
- 4) 1. e6! (1. hxf4+? ♖xe5 2. ♖g5 ♖e4 3. ♖f6 ♖xe3) 1. ... ♖xe6 2. ♖xf4
- 5) 1. b8♙+! (1. a6? ♖b8 2. a7+ ♖xa7) 1. ... ♖xb8 2. a6 ♖a7 (2. ... ♖c7 3. a7) 3. c7
- 6) 1. ... h5 2. ♖c4 ♖g2
- 7) 1. ... ♖f4 2. ♖g6 g4
- 8) 1. d3 ♖d6 2. d4 cxd4 3. ♖xd4
- 9) 1. e6 fxe6 2. ♖e5
- 10) 1. ♖f6 (1. ♖xf7 ♖f5 2. ♖g7 ♖e6 3. ♖xh7 ♖f7) 1. ... ♖f4 2. ♖g7 f5 3. ♖xh7 ♖e3 4. ♖g7 f4 5. h7 f3 6. h8♙ f2
- 11) 1. h5 ♖g5 2. h6 ♖xh6 3. ♖xf6 ♖h5 4. ♖xf5
- 12) 1. ... f4+ 2. gxf4+ ♖f5 3. ♖f3 h4

15 Pionneneindspel / Mix: C

- 1) 1. g3 ♖d4 (1. ... hxf3 2. h4) 2. gxf4 (2. ♖f3? hxf3 3. h4 g2 4. ♖xg2 ♖xe4 5. h5 ♖xf5) 2. ... ♖xe4 3. h5 ♖xf5 4. h4
- 2) 1. h5 ♖e7 2. ♖c6 ♖d8 3. ♖d6
- 3) 1. ... g5 2. a5 gxf4 3. a6 h3
- 4) 1. e5 ♖c5 (1. ... c5 2. e6 ♖b3 3. ♖d2 ♖b2 4. e7 c4 5. e8♙ c3+ 6. ♖d3 c2 7. ♙b5+) 2. ♖e4 ♖b6 3. ♖f5 ♖c7 4. ♖f6
- 5) 1. ♖c7 c5 2. ♖b6 cxb4 3. cxb4 ♖c4 4. ♖a5
- 6) 1. ... f4 (1. ... ♖g4 2. ♖e3 ♖g3 3. ♖e2) 2. ♖c3 ♖g4 3. ♖d2 ♖g3
- 7) 1. ... g4 2. hxf4 hxf4 3. ♖b3 ♖d2 4. ♖c4 ♖e2 5. ♖d4 ♖xf2 6. ♖e4 ♖xg3
- 8) 1. ♖d5 (1. ♖f3 ♖f5 2. ♖g3 ♖e5 3. ♖g4 ♖f6) 1. ... g4 2. ♖e4
- 9) 1. bxa5+ (1. ♖c3 a4! 2. ♖d3 ♖b5 3. ♖c3 ♖c6) 1. ... ♖xa5 2. ♖c3 ♖a4 3. ♖b2 ♖a5 4. ♖b3 ♖b5 5. a4+ ♖a5 6. ♖a3 ♖a6 7. ♖b4 ♖b6 8. a5+ ♖a6 9. ♖a4
- 10) 1. h4! (1. ♖f2 h4 2. ♖g2 g4) 1. ... g4 (1. ... gxf4 2. ♖f2) 2. ♖f2
- 11) 1. ... b4 2. g6+ ♖f6 3. e4 e5
- 12) 1. h5 (1. g5? hxf5 2. h5 g4 3. h6 g3 4. h7 g2 5. h8♙ g1♙ 6. ♙c8+ =) 1. ... ♖d5 2. g5 ♖e6 (2. ... hxf5 3. h6) 3. g6 ♖f6 4. a3

16 Zevende rij: A

- 1) 1. ♚e7 ♚f7 2. ♚e8+ ♚f8 3. ♙e7
- 2) Tekening
- 3) Tekening
- 4) 1. ♙d1 ♙b8 (1. ... ♖xe7 2. ♙d7+ ♖f8 3. ♙d8#) 2. ♙d7
- 5) 1. ♚e7 ♖d3 2. ♜xg8
- 6) 1. ♙d6 ♖g8 2. ♙e6+ (2. ♙e7 ♙g6) 2. ... ♖h8 3. ♙e7
- 7) 1. ♖xf6 ♙e6 (1. ... ♚e6 2. ♚c7+ ♚xf6 3. ♚xc8+ ♖g7 4. ♚g8#) 2. ♚e7+ ♙xf6 3. ♚xe8+ ♖g7 4. ♚g8#
- 8) 1. ... ♚g6 2. ♖g4 ♖xg4 (2. ... ♚xg4? 3. hxf4 ♖xg4 4. ♜d4 ♖f3+ 5. ♜xf3 exf3 6. ♖f2) 3. hxf4 ♚xg4
- 9) 1. ♚xf6 gxf6 2. ♖h6
- 10) 1. ♜xg6+ hxf6 2. ♙h5+ gxf5 3. ♚h7#

- 11) 1. ... ♖f3 2. ♕xf3 ♜xh2+ 3. ♜xh2 (3. ♜g1 ♞xg3+ 4. ♜f1 exf3) 3. ... ♞xg3+ 4. ♜h1 ♞h2#
 12) 1. e4 dxe4 2. ♕g5+ ♜f5 3. ♜b5+

17 Zevende rij: A

- 1) 1. ♖c7+ ♜a7 2. ♞xa6+ bxa6 3. ♖b5+ ♜a8 4. ♜a7#
 2) 1. ♖e6 ♞e5 2. ♖xf8 ♞xe7 3. ♞xh7+ ♜xf8 4. ♞h8#
 3) 1. ♞h3+ ♜g8 2. ♖f6+ gxf6 3. ♞h7+
 4) 1. ♖g5 (1. ♜a7 g5 2. ♖d2 ♞g6 3. ♞xc6 g4) 1. ... ♕xg5 2. ♜a7
 5) 1. ♞xe7 ♜xb4 2. ♜f7+ ♜e8 3. ♖xf6+ ♜d8 4. ♜d7#
 6) 1. ♞xh7+ ♖xh7 2. ♕b2+ e5 3. ♞xd5
 7) 1. f6 ♕xd5 2. ♜e8+ ♕g8 3. f7 ♖xf7 4. ♖xf7#
 8) 1. ♞xf7 ♞xf7 2. ♜c7 ♜d7 3. ♞g6+ ♞xg6 4. hxc6+ ♜xg6 5. ♜xd7
 9) 1. ♜h2 (1. ♖xf3 exf3 2. ♜gg7 ♜b1+ 3. ♜h2 ♜h8 4. ♜xa7+ ♜b8) 1. ... e5 2. ♜gg7
 10) 1. ♞xe7+ (1. ♜f8+ ♜g7) 1. ... ♞d5+ 2. ♞xd5+ cxd5 3. ♖e6
 11) 1. ♜c7 ♞f8 (1. ... ♖h5 2. ♞xh5 ♞d4 3. ♞f5) 2. ♜xf6 ♞xf7 (2. ... ♞g8 3. ♜xb7 e3 4. ♞xg8+ ♜xg8 5. ♜e6 d4 6. ♜d7) 3. ♜xf7 a3 4. ♜xg7
 12) 1. b4 (1. ♕d5 ♞d1) 1. ... ♕g7 (1. ... ♞a6 2. ♜xf8+ ♜xf8 3. ♕xa6; 1. ... ♞d1 2. ♜e7+ ♜h8 3. ♕e5+ ♕g7 4. ♕xg7+ ♜h7 5. ♕f6#) 2. ♜xa7+ ♜f8 3. ♜xa4

18 Aftrekaanval / Mix: A

- 1) 1. ... ♜xc1 2. ♜xc1 ♕xf2+ 3. ♜xf2 ♞xd3
 2) 1. ♜e8+ ♜xe8 2. ♕xg7+ ♜xg7 3. ♞xd3
 3) 1. ♖b5 cxb5 2. ♕xf7
 4) 1. ♖xh5 gxh5 2. g6 fxg6 3. ♞xf4
 5) 1. ... Td8 2. Db6 Pb3+ 3. axb3 Dxd2+
 6) 1. h3 ♖h6 2. ♕xh6
 7) 1. ... f4 2. exf4 (2. ♕xf4 ♖xe5+) 2. ... ♖xe5
 8) 1. ♖xc6 bxc6 2. ♕b6
 9) 1. ♜xc5 dxc5 2. ♖f6+
 10) 1. ♞xd4 ♞xd4 2. ♕f5+
 11) 1. ♖d5 ♞b8 (1. ... ♞d7 2. ♖f6+) 2. ♖f6+ (2. ♖e7+)
 12) 1. ♖d6+ ♕xd6 2. ♕b5+ ♜f8 3. ♞xd4

19 Aftrekaanval / Mix: B

- 1) 1. ♞f5+ ♜xf5+ 2. exf5+ ♜xf5 3. ♕xa8
 2) 1. ♖xc6 ♞xc3 2. ♖xe7+ ♜h8 3. ♖f7#
 3) 1. ♕b4 ♜e8 (1. ... ♖b6 2. ♕xf8) 2. ♕xf7+
 4) 1. ... ♖c5 2. ♞a3 ♖xa6 3. ♞xa6 ♞d7
 5) 1. ... ♜e2+ 2. ♕xe2 f3+
 6) 1. ... ♖xe4 2. ♞xe4 d5
 7) 1. ♞c2 ♕a3 (1. ... ♜f7 2. ♞xb2) 2. ♕b4+
 8) 1. ... ♕xd5 2. exd5 g3
 9) 1. ♜d7 ♖xd7 (1. ... ♖g4+ 2. ♞xg4) 2. ♕e4+
 10) 1. ♖f6+ ♞xf6 2. ♕xe5 (2. ♕g5 ♖xf3+)
 11) 1. d5 ♕xd5 2. ♖xe5
 12) 1. ... ♜d7 2. ♞e3 ♖f4

20 Aftrekaanval / Mix: C

- 1) 1. f6 ♕xf6 2. ♖c4
 2) 1. ♕b5 ♞b6 2. ♕c4+
 3) 1. ... ♖e4 2. ♞xd8 ♕xh6+ 3. ♜b1 ♖xc3+
 4) 1. ♕c2 ♞c4 2. ♕a4+ b5 3. ♜xc4
 5) 1. ♞f4 ♕xb3 2. ♖g6+
 6) 1. ♕c7 ♜xc7 2. ♖xe6+
 7) 1. ♞a4 ♜b8 2. ♜c8+
 8) 1. ♕c1 ♞g6 2. ♖xd6
 9) 1. ... ♜xc1+ 2. ♜xc1 ♜xb3 3. ♜c8+ ♜h7 4. axb3 ♖h3+
 10) 1. c4 ♖xd4 2. ♖h5+ gxh5 3. ♞xd6

- 11) 1. ♖f6 ♜f8 2. ♙g5
 12) 1. ... ♙c3 2. ♖xc3 axb4

21 Aftrekaanval / Mix: D

- 1) 1. ... ♙xd4 2. ♙xd4 ♖g5
 2) 1. ♜d6 ♙e8 2. ♖xa4
 3) 1. ♜e8+ (1. d5 ♖xf6) 1. ... ♜xe8 2. d5+ ♖f6 3. ♖xf6+ ♜xf6 4. ♜xe8
 4) 1. ... g5 2. ♖g3 ♜h5
 5) 1. ♖xf8+ ♜xf8 2. c6+ ♜g7 3. cxb7
 6) 1. ... b4 2. axb4 ♜b3+ 3. ♜xb3 ♖xh5
 7) 1. ♜b3 ♖c7 2. ♜xd6 (2. ♜b5 ♙xf4 3. ♜xc7 ♙xc7) 2. ... ♜xd6 3. ♜b5
 8) 1. ... ♙f5 2. ♖h4 ♙xd6
 9) 1. ... ♜xe6 2. ♜xe6 ♜f4
 10) 1. ♜h8+ (1. ♙d4? ♜xf2+ 2. ♜xf2 ♜xf2+ 3. ♙xf2 ♖xe8) 1. ... ♜xh8 2. ♙d4+ cxd4 3. ♖xe2
 11) 1. ♙f8 ♖xf8 (1. ... ♜gxf8 2. ♙g6+ ♜g8 3. ♖h7#) 2. ♙g6+ ♜g7 3. ♖h7#
 12) 1. ... a6 2. ♙xa6 ♖c6

22 Penning / Mix: A

- 1) 1. ... e5 2. ♜e2 d4
 2) 1. g4 ♙xg4 2. ♙xe4
 3) 1. ... ♖b6 2. ♙e2 e5
 4) 1. ... e5 2. dxe5 d4
 5) 1. ... ♜d6 (1. ... ♜dc8 2. ♜e6) 2. ♜dc1 Rc8
 6) 1. ... e4 2. c4 (2. ♖xe4 ♖xe4+ 3. ♙xe4 ♜e8 ; 2. ♙xe4 ♜e8) 2. ... ♖xd3
 7) 1. ♜xc6 (1. f3 ♖h4+) 1. ... bxc6 2. f3
 8) Tekening
 9) Tekening
 10) 1. ... ♜e4+ 2. fxe4 ♜f8
 11) 1. ♖a4 c6 2. b3
 12) 1. ♜f7 ♖xf7 2. ♜xf7+ ♜g8 3. ♜h6+ ♜g8 4. ♜f5

23 Penning / Mix: B

- 1) 1. ... ♙xb1 2. ♜xb1 ♙b4
 2) 1. e4 ♙g4 2. e5
 3) 1. ♙b5+ c6 2. ♜e1
 4) 1. ♙g4 ♖c7 2. ♙e6
 5) 1. ... ♙d3 2. ♜b2 ♙e4
 6) 1. ♜e7 (1. ♖xd7 ♜xd7 2. ♜e7 ♜e5) 1. ... ♖xb7 2. ♜xb7
 7) 1. ... ♜xd4 (1. ... b5 2. ♜xb5) 2. exd4 b5
 8) 1. ... ♜xe4 2. ♜xe4 ♙d4
 9) 1. ♙b2 ♜a4 2. ♖xe5 dxe5 3. ♙xe5
 10) 1. ♜c7 ♖a4 2. ♖a8
 11) 1. c5 bxc5 (1. ... exd5 2. c6 ♙xc6 3. ♙xa6) 2. ♙b5
 12) 1. ... ♜xe4 2. ♜xe4 ♖h4

24 Penning / Mix: C

- 1) 1. a4+ ♜b6 2. ♜xc5 ♜xc5 3. ♜b4
 2) 1. ♙xf6 ♙xf6 2. d5
 3) 1. e3 ♖d2 2. ♖a5
 4) 1. ♙h3 ♖xh3 (1. ... ♖c6 2. ♜xa5) 2. ♜xb6+ (2. ♜xa5+? ♖d7)
 5) 1. ♜xc6 bxc6 2. ♙xc5
 6) 1. ♜xf6+ ♜xf6 2. e4
 7) 1. ♜c7 ♜b8 2. ♜e8
 8) 1. ... ♜f3+ 2. gxf3 ♙d4
 9) 1. ♜e4 ♜g7 2. ♜c3 (2. c4 ♙xe4 3. ♜xd8) 2. ... ♙xg2 3. ♜xd8 ♙xh1 4. ♜b5
 10) 1. ♖xf8+ (1. ♙c6 ♜g8) 1. ... ♖xf8 2. ♙c6
 11) 1. ... ♙b3 2. ♜b1 ♙a4
 12) 1. ... ♙g4 (1. ... ♙d7 2. ♙d3) 2. ♜b3 (2. ♙d3 exd3 3. ♜xb6 d2) 2. ... ♙d1 3. ♜b4 ♙e2

25 Eindspel / Toren tegen pion: A

- 1) Tekening
- 2) 1. ... ♖c5 (1. ... ♖b5 2. ♚c7 ♖b4 is ook goed) 2. ♖e6 ♖c4 3. ♖e5 c2=
- 3) 1. ... ♖c3 2. ♖b5 ♖b3 3. ♖c5 c3 4. ♖d4 c2 5. ♚c7 ♖b2
- 4) 1. ♚f1 ♖f5 2. ♖f7 ♖g4 3. ♖e6
- 5) 1. ♖d3 g3 2. ♚f7+ ♖g2 3. ♖e2
- 6) 1. ♖c6! b3 (1. ... ♖c4 2. ♖b6) 2. ♖b5 ♖c3 3. ♖a4 b2 4. ♖a3
- 7) 1. ♚a2+! ♖f3 2. ♚a8 e3 3. ♚f8+ ♖e2 4. ♖g2
- 8) 1. ♚f6+ ♖e3 2. ♚g6 ♖f4 3. ♚g8 g4 4. ♖g6 g3 5. ♖h5
- 9) 1. ♖b3 ♖e3 2. ♖c2 ♖e2 3. ♚e8+
- 10) 1. ♚c7+! ♖b3! (1. ... ♖d3 2. ♚b7 ♖c4 3. ♖c7 b4 4. ♖b6 b3 5. ♖a5) 2. ♖d7 b4 3. ♖d6! (3. ♖c6? ♖c4! 4. ♖b6+ ♖d3) 3. ... ♖a2 4. ♖c5 (4. ♚a7+? ♖b2 5. ♖c5 ♖c3) 4. ... b3 5. ♖b4 b2 6. ♚a7+ ♖b1 7. ♖b3
- 11) 1. ♖d7 b4 2. ♖c7! ♖b5 3. ♖b7! ♖c4 4. ♖a6
- 12) 1. ♚d1 ♖h2 2. ♖e2 ♖g2 (2. ... g2 3. ♖f2) 3. ♚a1 ♖h3 4. ♖f3 ♖h2 5. ♚b1 g2 6. ♖f2

26 Eindspel / Toren tegen pion: B

- 1) 1. ♚e5 ♖b6 2. ♖g7 ♖a5 3. ♖f6 ♖b4 4. ♖f5 ♖c4 5. ♖e4 b4 6. ♖e3 (6. ♚e8 ♖c3 7. ♖e3 b3 8. ♚c8+!) 6. ... b3 7. ♖d2
- 2) 1. ♚e8 (1. ♖h5 ♖f3 2. ♚e8 g3) 1. ... ♖f3 2. ♚f8+ ♖e2 3. ♚g8 ♖f3 4. ♖h5 g3 5. ♖h4 g2 6. ♖h3
- 3) 1. ♖h4 ♖f3 2. ♖h3 (2. ♚f6+ ♖g2 3. ♚e6 ♖f3 4. ♖h3 e3 5. ♚f6+ ♖e2 6. ♖g2) 2. ... e3 3. ♚f6+ ♖e2 4. ♖g2 ♖d1 5. ♖f3
- 4) 1. ♖f5 c4 2. ♖e4 c3 3. ♖d3 c2 4. ♚d2
- 5) 1. ♚f8 ♖h2 2. ♖e5 g3 3. ♖f4 g2 4. ♚h8+ ♖g1 5. ♖g3
- 6) 1. ♖f7 ♖e4 2. ♚e8+! ♖f3 (2. ... ♖f4) 3. ♚d8 ♖e4 4. ♖e6 d4 5. ♖d6! d3 6. ♖c5 ♖e3 7. ♖c4 d2 8. ♖c3
- 7) 1. ... c2 2. ♚b4+ ♖d5 3. ♚b5+ ♖d6 4. ♚b6+ ♖c7 0-1
- 8) 1. ... c2 2. ♚b4+ ♖d5 3. ♚b8 ½-½ (3. ... c1♚? 4. ♚d8+ en ♚c8+)
- 9) 1. ... c2 2. ♚b4+ ♖d5 3. ♚b5+ ♖d6 4. ♚b6+ ♖c5 0-1 c1♚ is met schaak
- 10) 1. ... ♖g2 2. ♚h7 f1♚ 3. ♚g7+ ♖h3 4. ♚h7+ ½-½ eeuwig schaak
- 11) 1. ... f2 2. ♖g5 f1♚ 3. ♚g4+ ½-½ eeuwig schaak
- 12) 1. ... f2 2. ♚g4+ ♖e5 3. ♚g5+ ♖e6 4. ♚g6+ ♖f7 0-1

27 Eindspel / Toren tegen pion: C

- 1) 1. ♖f4 a3 2. ♖e3 ♖b3 3. ♖d2 ♖b2 (3. ... a2 4. ♖c1) 4. ♚b8+
- 2) 1. ♚b6! (1. ♖e6 ♖b3 2. ♖d5 a3 3. ♖d4 a2 4. ♖d3 ♖b2 5. ♚b6+ ♖c1 6. ♚a6 ♖b2) 1. ... ♖a2 2. ♖e6 a3 3. ♖d5 ♖a1 4. ♖c4 a2 5. ♖b3 ♖b1 6. ♖a3+ ♖a1 7. ♚e6 ♖b1 8. ♚e1+
- 3) 1. ♖a5 (1. ♖b5 ♖b3) 1. ... ♖a1 2. ♖a4 a2 3. ♖b3
- 4) 1. ♚h4+ ♖b3 2. ♖b5! a3 3. ♚h3+ ♖b2 4. ♖b4 a2 5. ♚h2+ ♖b1 6. ♖b3 a1♗+ 7. ♖c3
- 5) 1. ♖d2! (1. ♖d3? ♖b2 2. ♚c2+ ♖b3 3. ♚c8 ♖b2! 4. ♚b8+ ♖c1!) 1. ... ♖b2 2. ♚c2+! (2. ♚c8? a2 3. ♚b8+ ♖a1!) 2. ... ♖b3 (2. ... ♖b1 3. ♖c3! a2 4. ♚b2+! ♖a1 5. ♚h2 ♖b1 6. ♚h1#) 3. ♚c8 (3. ♖c1? a2 4. ♚b2+ ♖a3) 3. ... a2 4. ♚b8+ ♖a3 5. ♖c2! a1♗+ 6. ♖c3 ♖a2 7. ♚b7 ♖a3 8. ♚a7#
- 6) 1. ♚g8+ ♖f3 2. ♚h8 ♖g4 3. ♖b2 h4 4. ♖c2 h3 5. ♖d2 ♖g3 6. ♖e2 ♖g2 7. ♚g8+ ♖h1 8. ♖f3 h2 9. ♖g3 ♖g1 10. ♖h3+ ♖h1 11. ♚d8 ♖g1 12. ♚d1+
- 7) 1. ... ♖b3 2. ♚b1+ (2. ♖c1 a2) 2. ... ♖c3 (2. ... ♖a2 3. ♚b8 ♖a1 4. ♖c2 a2 5. ♖b3 ♖b1 6. ♖a3+) 3. ♖c1 a2 4. ♚a1 ♖b3
- 8) 1. ... ♖b5
- 9) 1. ... ♖b2 2. ♚b8+ ♖c1 3. ♚c8+ ♖b2 4. ♚c2+ ♖b3
- 10) 1. ... ♖b3 (1. ... ♖b4 2. ♖f5 (2. ♚b1+ ♖c3 3. ♚a1 ♖b4 4. ♖f5 a4 5. ♖e4 ♖b3 6. ♖d3 a3 7. ♚b1+ ♖a2 8. ♚b4 ♖a1 9. ♖c2 a2 10. ♖b3 ♖b1 11. ♚h4 a1♗+ 12. ♖c3 ♖a2 13. ♚h8 ♖b1 14. ♚h5 ♖a2 15. ♚b5) 2. ... a4 3. ♖e4 a3 4. ♖d3 a2 5. ♖c2) 2. ♚b1+ ♖a2 3. ♚b6 a4 4. ♖f5 a3 5. ♖e4 ♖a1 6. ♖d3 a2
- 11) 1. ... ♖b4 (1. ... ♖b3 2. ♖d6 a4 3. ♖c5 a3 4. ♚h3+ ♖b2 5. ♖b4 a2 6. ♚h2+ ♖b1 7. ♖b3 a1♗+ 8. ♖c3) 2. ♚b1+ ♖c3 3. ♚a1 ♖b4 4. ♖d6 a4 5. ♖d5 a3 6. ♖d4 ♖b3
- 12) 1. ... ♖c5 2. ♖f7 a5 3. ♚a8 ♖b4 4. ♖e6 a4 5. ♖d5 a3 6. ♖d4 ♖b3 7. ♖d3 ♖b2 8. ♚b8+ ♖c1

28 Strategie / Sterk veld: A

- 1) 1. ♗c2 ♗d8 2. ♗b4
- 2) 1. ♗h4 ♚d7 2. ♚h5+
- 3) 1. ... ♗f7
- 4) 1. ... ♗h5 2. ♗c2 (2. ♚d2 ♗h6) 2. ... ♗f4

- 5) 1. g5 ♖e8 2. ♗d5 ♙f8 3. f6 ♗xf6 4. ♗xf6+
- 6) 1. ... ♗e8 2. ♚f2 ♗d6
- 7) 1. ♙a4 ♚c7 2. ♙xc6 ♚xc6 3. ♗e5
- 8) 1. ... e4 2. ♙g2 ♗e5
- 9) 1. e5 dxe5 2. ♗e4 ♚xf4 (2. ... ♚e7 3. fxe5) 3. ♚h3
- 10) 1. ♚h5 ♙g7 2. ♗e3
- 11) 1. c5 (1. ♗b5 cxb5 2. ♗xf6+ ♗xf6 3. ♙xb7 ♚ab8 4. ♙c6) 1. ... bxc5 2. dxc5 ♗xc5 3. ♗b1
- 12) 1. ♙xh6 (1. ♗e4 f5 2. gxf5 ♗xf5; 1. ♗c4 b5 2. ♗xe5 ♙f6) 1. ... gxf6 2. ♗e4 ♗g7 3. d6

29 Verdedig tegen een vrijpion: A

- 1) 1. ♙e5 g2 2. ♙xh2 gxf1 ♚ pat
- 2) 1. ♙f5 ♙xf5 2. ♗c4 b1 ♚ 3. ♗a3+
- 3) 1. ♙a5+ ♗xa5 2. ♚a3+
- 4) 1. ♚b3! a1 ♚ 2. ♚b8+ ♗xb8 pat
- 5) 1. ♚xe1 ♙c6 2. ♚e4 f1 ♚+ (2. ... ♙xe4 pat; 2. ... ♗g3 3. ♚g4+ ♗xf3 4. ♚g1) 3. ♗g1+ ♗g3 pat
- 6) 1. ♚g5 ♗xg5 2. ♗e4 g1 ♚ 3. f4+
- 7) 1. ♚e8+ ♗xg7 2. ♚xe3 g1 ♚ 3. ♚g3+ ♚xg3 pat
- 8) 1. ♚h6 ♙b7 2. ♚h3! a1 ♚ 3. ♚a3+ ♚xa3 4. ♗b5+
- 9) 1. ♗h1 e2 2. ♚g1 ♚f1 3. ♙c3
- 10) 1. ♗h3 ♙xe5 2. ♚f8+ ♗e1 3. ♚f1+ ♗e2 4. ♚f2+ ♗xf2 pat
- 11) 1. ♙b4 b1 ♚ 2. ♙a3+ ♗d2 3. ♙b4+ ♗e3 4. ♙c5+ ♗f4 5. ♙d6+
- 12) 1. b5 ♗a7 (1. ... h1 ♚ 2. ♙c6+) 2. ♗e4 ♗xb5 (2. ... h1 ♚ 3. ♙f7#) 3. ♗g3

30 Verdedig tegen een vrijpion: B

- 1) 1. ♚c3+ ♗a2 (1. ... ♗b4 2. ♗d5+ ♗a4 3. ♚h3) 2. ♗c4 b1 ♚ 3. ♚a3#
- 2) 1. ♗e5 e1 ♚ (1. ... dxe5 2. ♚f5+ ♗g4 3. ♚xe5 ♗f3 4. ♗g1) 2. ♚h8+ ♗g5 3. ♗f3+
- 3) 1. ♗f5 (1. ♚b4 h5; 1. ♗c8 ♗h7 2. ♚xb7+ ♗h8) 1. ... g1 ♚ 2. ♚g6+ ♚xg6 3. ♗e7+ ♗f7 4. ♗xg6
- 4) 1. ♙f1 gxf1 ♚ 2. ♚e8+ ♗f4 3. ♚f8+ ♗g3 4. ♚xf1
- 5) 1. ♚h1+ ♗xh1 2. g4+ ♗h2 3. ♙xa2
- 6) 1. ♚g8+ ♗b7 2. ♙a7 ♗xa7 3. ♚g1
- 7) 1. ♚g5 b1 ♚ (1. ... ♗xg5 2. ♗xe4+) 2. ♗f7#
- 8) Tekening
- 9) Tekening
- 10) 1. ♚a1 g3 2. ♗e1 f1 ♚ 3. ♗d3+
- 11) 1. ♚a5 b1 ♚ 2. ♙c1+ ♙a4 (2. ... ♗b3 3. ♚a3+) 3. ♚xa4+ ♗b3 4. ♚b4+
- 12) 1. ♗d4 a1 ♚ (1. ... ♗xd4 2. ♚g4+ ♗c5 3. ♚a4; 1. ... exd4 2. ♚g5+ ♗c6 3. ♚a5) 2. ♚d8+ ♗c5 3. ♗b3+

31 Verdedig tegen mat: A

- 1) 1. ♚e7 (1. ♚c8 ♚xe4) 1. ... ♚xe4 2. ♚xe4
- 2) 1. ♚b2+ ♗xb2 2. bxa7+ ♗c2 3. ♚c8+ ♗d2 4. ♚xc1 ♗xc1 5. a8 ♚
- 3) 1. ... ♗d7 (1. ... ♗e6 2. ♗e7+ ♗f8 3. ♗xd5= ♗g8 4. ♗e7+) 2. ♚d8+ ♗g7 3. ♚xd7 ♙xf2
- 4) 1. ... ♚g4 2. ♚xg4 (2. ♙xg7+ ♚xg7; 2. ♚xg4 ♚e1#) 2. ... ♙xh6+
- 5) 1. ♚g8+ ♗xg8 2. ♚c8+ ♗h7 3. ♚h3
- 6) 1. ... ♗e5 (1. ... ♗e7 2. ♚xe6+ ♗d8 3. ♗f7+ ♗c7 4. ♚d6#) 2. dxe5 ♗e7
- 7) 1. ♚c8 (1. ♚a8 ♚xe4) 1. ... ♚xe4 2. ♚xh3
- 8) 1. ... ♚d2+ (1. ... ♚d7 2. ♚h8+ ♗e7 3. ♚f6+ ♗f8 4. ♚h1 ♚d2+ 5. ♗f3 ♚d3+ 6. ♗e2) 2. ♗g1 ♗e7 3. ♚xf7+ ♗d8
- 9) 1. ... ♚xa2+ 2. ♗xa2 ♚a8+ 3. ♗b2 ♚fe8
- 10) 1. ... ♙xd4 2. ♚e7 ♚f5
- 11) 1. ♚f8+ (1. ♚xf2 ♚xc1+ 2. ♚f1 ♚xg2+) 1. ... ♗xf8 2. ♗xg5
- 12) 1. ♚f3 (1. ♚g1? ♚xf4+ 2. ♗h1 ♚g3 3. c4 ♙e4 4. c5 g6) 1. ... g6 (1. ... ♚e2 2. ♗g3) 2. ♚h4 ½-½

32 Verdedig tegen koningsaanval: A

- 1) 1. ... ♚e8 2. ♚g4 ♚xe1+ 3. ♚xe1 ♚f8
- 2) 1. ... ♗e3 2. ♙xe7 ♚c1+
- 3) 1. ... ♗f6 2. ♚g5 ♗e8 (2. ... ♚g8? 3. ♚xg8+ ♚xg8 4. ♚xf6+; 2. ... ♙e4? 3. ♚xh7+ ♗xh7 4. ♚g7#)
- 4) 1. ... ♚d6 (1. ... ♚fd8? 2. ♚h8+ ♗xh8 3. ♚h1+ ♗g8 4. ♚h7+ ♗f8 5. ♚h8#) 2. ♚h8+ ♗xh8 3. ♚h1+ ♚h2+
- 5) 1. ... ♗g6 (1. ... ♗xh7 2. ♚xe7)

- 6) 1. ... ♗f5 2. g4 (2. ♗g5 ♗h6) 2. ... ♕c6! Ruilt een aanvaller en geeft voordeel. Afdoende om de koningsaanval af te slaan is 2. ... ♖h4 3. ♖xh4 ♗xh4.
- 7) 1. ... fxc6 (1. ... ♖xd5 2. ♗xe7+ ♗f8 3. ♗xd5) 2. ♖xc6+ ♖g7
- 8) 1. ... ♗xf6 2. exf6 ♖f4+ 3. ♗b1 ♖xf6
- 9) 1. ... ♗g8 (1. ... h6 2. ♕xh6) 2. ♕xf6 ♕xf6 3. ♖xh7+ ♗f8
- 10) 1. ... ♕h4 (1. ... g5 2. ♖h8+ ♕xh8 3. ♖xh8#) 2. ♖xh4 f6
- 11) 1. ... ♕g5 (1. ... g5? 2. ♖f3) 2. ♖xg5 ♖xf1+ 3. ♗h2 ♖f5
- 12) 1. ... ♗f3 ♕xg2+? 2. ♗xg2) 2. gxf3 ♕xf3+ 3. ♖xf3 ♖e1+

33 Verdedig tegen dreigingen: A

- 1) 1. ... ♕d5 (1. ... ♖f5 2. ♖xg7+ ♖xg7 3. ♖d8+)
- 2) 1. ... ♖d7 2. ♖xf7+ ♖dxf7
- 3) 1. ♖c8+ (1. ♕xg5 ♖g8) 1. ... ♗xc8 2. ♕g4 gxf4+ 3. ♗f3 ♖xg4+ 4. ♗xg4
- 4) 1. ... ♖c5+ 2. ♗f1 ♖xe8 3. ♖xe8+ ♗f8
- 5) 1. ... ♖c8 2. ♗f6 ♖c1+ 3. ♗f2 (3. ♗h2 ♗f1+ 4. ♗g1 ♗d2+) 3. ... ♗e4+
- 6) 1. ♖f2 (1. c7? ♖h1+ 2. ♕xh1 ♗f1#; 1. ♕f3? ♗f1+ 2. ♗h1 ♖b1)
- 7) 1. ... ♕d1! (1. ... ♖d7 2. ♖h5+) 2. ♖e3 ♖d7=
- 8) 1. ♖f8 (1. g4 ♖g2+ 2. ♗f1 ♖f6+) 1. ... ♖g2+ 2. ♗f1 ♖g6 3. g4
- 9) 1. ♖e8+ ♗h7 2. ♖h8+ ♗xh8 3. ♗xf7+ ♗g8 4. ♗xg5
- 10) 1. ... ♖e5 2. ♖xf7 ♕d5
- 11) 1. ... ♗f8 (1. ... g6 2. ♖a6 ♕d7 3. ♖xd7 ♖xe4 4. ♖b5) 2. ♖d8+ ♖xd8 3. ♕xc6
- 12) 1. ♕c5 (1. ♗g1 ♖d1+ 2. ♗f2 ♖d2+; 1. ♖xb7 ♖d1+; 1. ♖bb4 ♖d1+ 2. ♖g1 ♖f3+; 1. ♖b1 ♖xe4 2. ♖xb7 ♖e1+)

34 Toreneindspel / Vrijpion: A

- 1) 1. ♖g1 ♖b2+ 2. ♖g2 ♖b1 3. ♖c2
- 2) 1. h8♖+ ♗xh8 (1. ... ♖xh8 2. ♖g1+ ♗h6 3. ♖h1+ ♗g7 4. ♖xh8 ♗xh8 5. a8♖+) 2. ♗f7 ♖xa7+ 3. ♖xa7 b2 4. ♖b7 (4. ♖a5? b1♖ 5. ♖h5+ ♖h7+) 4. ... c3 5. ♗g6
- 3) 1. ♖h2 ♖xa7 (1. ... h5 2. ♖a2 ♖xa7 3. ♖xa7+ ♗f6 4. ♗c2) 2. ♖xh7+
- 4) 1. f8♖+ ♖xf8 2. ♖d1 ♖c8 3. ♖d7+
- 5) Tekening
- 6) 1. d6+ ♗e6 2. d7+ ♗e7 3. d8♖+ ♗xd8 4. ♖a8+
- 7) 1. ♖g6+ ♗d7 2. ♖g8 ♖xh7 3. ♖g7+ ♖xg7 4. hxc7
- 8) 1. ♖d4+ ♗c5 (1. ... ♗c3 2. ♖d3+ ♗c4 3. ♖f3) 2. ♖d5+
- 9) 1. ♖h1 ♗d7 2. ♖h8 ♖xa7 3. ♖h7+
- 10) 1. ♖f5! ♖xf5+ (1. ... ♗xe7 2. ♖xf6 ♗xf6 3. ♗f4) 2. ♗g4 ♗xe7 3. ♗xf5
- 11) 1. ♖b6 (1. ♖g4+ ♗b5 2. ♖xh4 ♖xa6 3. ♗xd7=) 1. ... ♗a5 2. ♖b2
- 12) 1. ♖a6 (1. ♗g1 ♖a1+ 2. ♖f1 ♖a8) 1. ... ♖b3 2. ♖a3 ♖xa3 3. h8♖

35 Toreneindspel / Kwetsbaarheid: A

- 1) 1. b4 ♖d6 2. ♗c7
- 2) 1. ♗g7 ♖xc7 2. ♗f6
- 3) 1. ♖f6 h4 2. f3+ ♗h5 3. g4#
- 4) 1. ... ♗f3 2. ♖f7+ ♗g2
- 5) 1. ♗g6 ♖e5 2. ♖xd6 ♖e8 3. ♗f7
- 6) 1. ♖c1 g5 2. f5 g3+ 3. ♗xg3 g4 4. ♗f4
- 7) 1. ... ♖e5 2. g7 ♖a5+ 3. bxa5 b5#
- 8) 1. ♗f6 h6 2. ♗g6 ♖g5+ 3. ♗xh6 ♖g8 4. ♖h7#
- 9) 1. ♖h8+ ♗g4 2. ♖g8+ ♗h5 3. g4+ ♖xg4 4. ♖h8#
- 10) 1. ... ♖b3 2. d5 c5 3. ♖h6 b5#
- 11) 1. ♖d1 g5 2. f5 g4 3. ♗f4 g3 4. ♖h1#
- 12) 1. ♖g8 [1. ♖h8+ ♗g4 2. ♖xh4+ ♗xh4 3. ♗xe6 ♗g3 4. ♗e5 f3 5. gxf3 ♗xf3 6. ♗d5 ♗f4 7. ♗c5 ♗e5 8. ♗b5 ♗d6 9. ♗xa5 ♗c7) 1. ... e5 (1. ... f3 2. g4+ ♖xg4 3. ♖h8#; 1. ... ♖h2 2. ♖h8+ ♗g4 3. ♖xh2 ♗g3 4. ♖h5 ♗xg2 5. ♖xa5) 2. ♗f5 ♗h6 3. ♖h8+

36 Toreneindspel / Techniek: A

- 1) 1. ♖d6+ ♗c7 2. ♖d4
- 2) 1. ♖h5+ (1. ♖h3 ♖b5 (1. ... ♗a6) 2. ♖h5 ♖xh5 3. b8♖) 1. ... ♗a6 2. b8♖

- 3) 1. ... ♖b6 (1. ... a2 2. ♜g8+ ♕d7 3. ♜a8) 2. ♜g8+ ♕d7 3. ♜a8 ♜a6
- 4) 1. ... a5 2. bxa5 bxa5
- 5) 1. f5+ ♕xf5 2. ♜xh5+ ♕g6 3. ♜a5 ♜e8 4. a7 ♜a8
- 6) 1. ♜xh7+ ♜xh7 2. h6
- 7) 1. g5 (1. ♕g6 ♜g5+ 2. ♕xh6 (2. ♕f7 a3 3. ♜xg5 hxg5 4. ♕e7 a2 5. f7 a1 ♜ 6. f8 ♜+ ♕h7) 2. ... ♜xg7 3. fxg7+ ♕g8) 1. ... hxg5 (1. ... ♜xg5 2. ♜xg5 hxg5 3. ♕e7) 2. ♕g6 ♜e6 3. ♜a7
- 8) 1. c6 (1. ♜c2 ♕e5 2. c6 ♜d4+) 1. ... ♕e6 2. ♜c2 ♜a3+ 3. ♕e4
- 9) 1. ... g5 (1. ... ♜xf3+ 2. gxf3 ♕g6 3. ♕h4 ♕h7) 2. fxg5 hxg5 3. ♕g3 g4
- 10) 1. ♜e6+ ♕f5 (1. ... ♕f3 2. ♜e5 ♜d2+ 3. ♕h3 ♜d1 4. ♜f5+ ♕e4 5. ♜xh5) 2. ♜h6 ♕g4 3. ♜g6+ ♕f3 4. ♜g5
- 11) 1. ... ♜b1+ 2. ♕g2 ♜b2 3. ♜f2 e3
- 12) 1. ... ♕e4 met eenvoudige technische winst, fout is 1. ... b2 2. ♜xb2 ♜h2+ 3. ♕f3 ♜xb2=.

37 Toreneindspel / Kwetsbaarheid: A

- 1) 1. ♜b1 (1. ♕c4 ♕a3) 1. ... ♕a5 2. ♕c4 ♜a7 (2. ... ♜b6 3. ♜a1#) 3. ♕c5 ♕a6 4. ♕xc6
- 2) 1. ♜a7! ♕c8 (1. ... d3 2. h7 d2 3. ♜a8+ ♕e7 4. ♜xf8 d1 ♜ 5. h8 ♜) 2. h7 ♜h8 3. ♜g7
- 3) 1. f4 ♕g6 2. c4
- 4) 1. ♕g7! f2 2. ♜a1 ♜f8 3. ♜a8+ ♕e7 4. ♜xf8
- 5) 1. ♜h7 (1. ♕d6 ♕f8) 1. ... c4 2. ♕d6
- 6) 1. ... ♜b1+ 2. ♕g2 ♕f5 3. f3 gxf3+ 4. ♕xf3 ♜b3+
- 7) 1. ♜h7+ ♕g8 2. g7 ♕xh7 3. gxf8 ♜ ♕h6 4. ♜h8#
- 8) 1. ♜b7+ ♕h8 2. ♜b8+ ♕xh7 3. ♕d6
- 9) 1. ♜a1 ♜xb7 2. ♜a8+ ♕h7 3. ♕c6
- 10) 1. ... ♜h6+ (1. ... ♕f8? 2. ♜a8+ ♕e7 3. ♜a5 ; 1. ... g2? 2. ♜a8#) 2. ♕f5 ♜f6+ 3. ♕g5 g2 4. ♜g3 ♕f7
- 11) 1. ♜e2 (1. ♜d1 ♕b5 2. ♜d5+ ♕c6) 1. ... ♕b5 (1. ... ♜b5 2. ♜a2#) 2. ♜e5+ ♕c6 3. ♜e6+
- 12) 1. ♜d2! (1. ♜a2 c3) 1. ... c3 2. ♜a2! ♕g6 3. ♜a6+ ♕f7 4. ♜a7+ ♕f6 5. ♜xg7

38 Toreneindspel / Vrijpion: B

- 1) 1. h7 ♜f8 2. ♜g4+ ♕h6 3. ♜g8
- 2) 1. ♜f7 ♕c6 (1. ... ♕c8 2. e7 ♕d7 3. e8 ♜+ ; 1. ... ♕b8 2. e7 ♜c8 3. ♜f8) 2. e7 ♜c8 3. ♜f8 ♕d7 4. ♜xc8
- 3) 1. ♜d2+ ♕e7 2. f6+ ♕e8 3. f7+ ♕e7 4. ♜xd8 ♕xd8 5. f8 ♜+
- 4) 1. ♜b7 ♕c8 2. ♜e7 ♕d8 3. ♜a7
- 5) 1. ♜e7 ♜xe7 2. f6+ ♕xf6 3. h8 ♜+
- 6) 1. ♕a1 ♕a4 2. ♕b2 ♜h5 3. a7 ♜a5 4. ♜b3 (4. ♜b7)
- 7) 1. a7 ♜xh6+ (1. ... ♜d8 2. h7 ♕f7 3. ♜g8) 2. ♜h4 ♜xh4+ (2. ... ♜a6 3. ♜h8+ ♕e7 4. a8 ♜) 3. ♕g3
- 8) 1. ♜c3+ ♕a4 2. ♜c1 ♜xb7 3. ♜a1+ ♕b5 4. ♜b1+
- 9) 1. ♜e8 (1. ... ♕g6 2. ♜xe6+ ♕h7 3. ♜c6 ♜a3 4. ♕e2)
- 10) 1. ♜h1+ ♕g2 2. ♜c1 ♜a8 3. ♜xc2+
- 11) 1. ♜a4 ♜xa4+ 2. ♕b5 ♜a7 3. c6
- 12) 1. h7+ ♕h8 2. g7+ ♕xh7 3. ♜f8

39 Toreneindspel / Afwikkelen: A

- 1) 1. ♜g7+ ♜xg7 2. fxg7 ♕xg7 3. ♕e3 ♕f6 4. ♕f4
- 2) 1. ... ♜b6+ 2. ♕d7 ♜b7 3. ♜xb7+ ♕xb7 4. ♕d6 ♕b6 5. ♕d5 ♕b5
- 3) 1. ♕g4+ ♕g6 2. ♜f6+ ♕xf6 3. ♕xh5 ♕e7 4. h7
- 4) 1. ... ♜g5+ 2. ♕xg5 (2. ♕f4 ♜g4+ 3. ♕xg4 ♕xe4 4. g7 e1 ♜ 5. g8 ♜ ♜g1+) 2. ... ♕xe4 3. g7 e1 ♜ 4. g8 ♜ ♜g1+
- 5) 1. ♜a8 ♜xh7 2. ♜a6+ ♕f7 3. ♜a7+ ♕g8 4. ♜xh7 ♕xh7 5. ♕f5
- 6) 1. ♕g6! ♜xf7 2. ♕xf7 e2 3. g6 e1 ♜ 4. g7+ ♕h7 5. g8 ♜+ ♕h6 6. ♜g6#
- 7) 1. ♜d8 ♜xa7 2. ♜d7+ ♜xd7 3. ♕xd7
- 8) 1. ♕f6 ♜g8 2. ♕f7 ♜d8 3. ♜e8 ♜xe8 4. ♕xe8
- 9) 1. ♕f1 ♜a3 2. ♜e3+ ♜xe3 3. fxe3
- 10) 1. ♜a4 (1. ♜xa3 ♜c2 2. ♜a4+ ♕h5) 1. ... ♜xa4+ 2. ♕b5
- 11) 1. ♜c8+! ♜xc8 2. ♕d5! (2. bxc8 ♜+ ♕xc8 3. ♕d5 ♕b7) 2. ... ♜b8 3. ♕c6
- 12) 1. ♕f3+ (1. ♜d5 ♕g3) 1. ... ♕h3 (1. ... ♕g1 2. ♕g3 ♕f1 3. ♜h2 c4 4. g5) 2. ♜d5 ♜xh7 3. ♜h5+ ♜xh5 4. gxh5

40 Aanval op de rokadestelling: A

- 1) 1. ♖g5 hxf5 2. ♗h3
- 2) 1. ♕xb7+ ♗xb7 2. ♗c8+ ♗b8 3. ♗f3+
- 3) 1. ... ♖g3+ 2. hxf3 ♗f6 3. ♗xf2 exf2
- 4) 1. ♗h6 ♗e8 (1. ... gxf6 2. ♖g6#; 1. ... ♕f6 2. ♗xh5) 2. ♕c2
- 5) Tekening
- 6) Tekening
- 7) 1. ♗xh6+ ♕h7 2. e6 ♕xf2+ 3. ♖h1
- 8) 1. ♖xh7 ♖xh7 2. ♗h5+ ♖g8 3. ♖g5
- 9) 1. ♕f6 gxf6 2. ♗g4+
- 10) 1. ... ♖xg2 (1. ... ♗g4 2. g3 ♗f3 3. gxf4 ♗d6 4. ♗e5) 2. ♖xg2 ♗g4+ 3. ♖h1 ♗f3+ 4. ♖g1 ♗d6
- 11) 1. ♗xh7 ♖xh7 2. ♗h1+ ♖h5 3. ♗xh5+ gxf5 4. ♗g7#
- 12) 1. ♗xh6+ gxf6 2. ♖e5+

41 Aanval op de rokadestelling: B

- 1) 1. ... ♖xd4 2. ♕xd4 ♕xf3
- 2) 1. ... ♕d4+ 2. ♖h1 ♖xh2
- 3) 1. ... ♖f4 2. gxf4 ♗f6
- 4) 1. ♖g5 ♕xg5+ 2. ♗xg5+ ♖h8 3. ♗f6+ ♖g8 4. ♗d3
- 5) 1. ... ♖xf2+ 2. ♖g1 ♗g2+ 3. ♗xg2 ♖h3+ 4. ♖h1 fxf2#
- 6) 1. ♕h6 ♕f6 2. ♕xg7 ♕xg7 3. f6
- 7) 1. ♖f6+ gxf6 (1. ... ♖h8 2. ♗h5#) 2. ♗g4+ ♖h8 3. ♖g2
- 8) 1. ♗h5+ ♖xh5 2. ♗h6+ ♖g8 3. ♗g1+
- 9) 1. ♖d5 exd5 (1. ... ♕xd5 2. ♗xh5) 2. ♗xh5 gxf5 3. ♗g3#
- 10) 1. ♗f3 ♗e6 2. ♗g3
- 11) 1. ♗e4 (1. ♗xf5 exf5 2. ♗xf5+ ♖g7=) 1. ... fxe4 2. ♗f6
- 12) 1. ♕c5 g5 2. ♗xh7+ ♖xh7 3. ♗h3+ ♖g6 4. ♗xg5#

42 Aanval op de rokadestelling: C

- 1) 1. ♖xd5
- 2) 1. ♖f5 gxf5 2. ♕xf5
- 3) 1. ... ♗xf3 2. gxf3 ♗g5+ 3. ♖h1 ♗f4
- 4) 1. ♕h7+ (1. ♗h3 ♗h6) 1. ... ♖h8 2. ♕g6+ ♖g8 3. ♗h8+ ♖xh8 4. ♗h5+ ♖g8 5. ♗h7#
- 5) 1. ♖g5 fxf5 2. f6
- 6) 1. ♗xg7 ♕xg7 2. f6
- 7) 1. ♗xg7+ ♖xg7 2. ♗g4+ ♖h8 3. ♗f5
- 8) 1. ♗h7+ ♖xh7 2. ♗h5+ ♖g7 3. ♗xg6+ ♖h8 4. ♗h7#
- 9) 1. ♖f6+ gxf6 (1. ... ♖h8 2. ♖xh7) 2. ♗g4+ ♖h8 3. ♗h4
- 10) 1. ♗h3 g6 (1. ... h6 2. ♗f5) 2. ♕xg6
- 11) 1. ♗b3+ ♖a8 2. ♗c4 ♖b7 3. ♗b4+ ♖a8 4. ♗c5
- 12) 1. ♗xg7+ ♖xg7 2. ♗f7+ ♖h8 3. ♕g6

43 Aanval op de rokadestelling: D

- 1) 1. ♗f6
- 2) 1. ♕f5 gxf5 2. ♗xf5
- 3) 1. ♗e5 dxe5 2. ♗g5 g6 3. ♗h6
- 4) 1. ♖e4 ♗xe4 (1. ... ♖xe4 2. ♕xe7 ♗xe7) 2. ♗xf6+ ♖g8 3. ♕h6
- 5) 1. e5 ♕xe5 2. ♗xe5 ♗xe5 3. ♗h6
- 6) 1. ♖f5 gxf5 2. ♗g5
- 7) 1. ♗e4 g5 2. ♗xg5+
- 8) 1. ♖f5 ♗c5 (1. ... gxf5 2. ♗g5) 2. ♕xg7 gxf5 3. ♗g5
- 9) 1. ♗g8+ ♖a7 2. ♗a8+ ♖xa8 3. ♗xa6+ ♖b8 4. ♗xb7#
- 10) 1. ♗f6 ♗c3 2. ♗c7
- 11) 1. ♗d8 (1. ♗e1 ♕f5 2. exf5 ♖h8 3. ♗h4 ♗e7 4. ♗d7 ♗ad8)
- 12) 1. ... ♗xg2+ 2. ♖xg2 ♕h3+ 3. ♖g1 ♗g4+ 4. ♖g3 ♗f3

44 Aanval op de rokadestelling: E

- 1) 1. ♗xf5 gxf5 2. ♗eh4 en 3. ♗xh6+ ♖g8 4. ♗h8#

- 2) 1. ... ♖d8
- 3) 1. ♜h4!
- 4) 1. ♜h5 gxh5 2. ♜f6+
- 5) 1. ♜h5 ♕f6 2. ♜g5 ♜e8 3. ♖xh7+ ♜f8 4. ♖xf7#
- 6) 1. ♜xf6 ♕xf6 2. ♖h4
- 7) 1. ♖h4 h5 2. ♖g5
- 8) 1. ♜f3 ♜d5 2. ♜g5 ♜f6 3. exf6
- 9) 1. ♜xf6 gxf6 2. ♜h5 (2. ♖h6 f5 3. exf5)
- 10) 1. ♖g3 f6 2. ♜xe6
- 11) 1. ♜e5 ♜xe5 2. ♖xe5
- 12) 1. ♜f5 (1. ♜xf6? ♖xc2 2. ♜xh7 ♜g3+ 3. ♜g1 ♖g6) 1. ... ♖xc2 (1. ... exf5 2. ♜xf6; 1. ... ♜d7 2. ♜g5 ♜f8 3. ♖xf6+ ♜g8 4. ♜xf7; 1. ... ♜g8 2. ♜xf6 ♜g7 3. ♜g5) 2. ♖xf6+ ♜g8 3. ♜g5+ ♜f8 4. ♖xd8#

45 Aanval op de rokadestelling: F

- 1) 1. ♜f3 ♖f8 2. ♜g5
- 2) 1. ♜xe7+ ♖xe7 2. ♜d5
- 3) 1. ♖e3
- 4) 1. ♕f5
- 5) 1. ... ♕d3 2. ♖xd3 ♜g4 3. ♜fe1 ♖xh2+ 4. ♜f1 ♖xf2#
- 6) 1. ♜f5 dxc3 2. ♖xh6+ ♜xh6 3. ♜h5#
- 7) 1. ... ♜e3 2. fxe3 ♜h3
- 8) 1. ♜eg5 hxg5 2. ♜xg5
- 9) 1. ♜f5 ♜g8 2. ♜xf6
- 10) 1. ♕c5
- 11) 1. ♜a2
- 12) 1. ... c5 2. ♖d5 ♖h2+ 3. ♜f1 ♖h1+ 4. ♜e2 ♖xg2+ 5. ♜d3 ♜e5+

46 Strategie / Open lijn: A

- 1) 1. ♖xb6 axb6 2. ♜c1 ♜b8 3. ♜c7
- 2) 1. ♕b5 ♜ed8 2. ♕d7
- 3) 1. ♜d1 ♖c6 2. ♖d3 c4 3. ♖d7
- 4) 1. a4 ♜d8 2. a5 ♕c7 3. ♜b7
- 5) 1. ♜xf8+ ♜xf8 2. ♜f1+ (2. ♜d1)
- 6) 1. ♜c5 ♜f8 2. ♜ac1 ♜d8 3. ♜c7
- 7) Tekening
- 8) Tekening
- 9) Tekening
- 10) Tekening
- 11) Tekening
- 12) Tekening

47 Remise / Pat: A

- 1) 1. ♕h1 ♕d4+ 2. ♜g2 ♕xa7=
- 2) 1. ♜a6+! (1. ♕d5? b6+!) 1. ... bxa6 2. ♕b3! ♕xb3=
- 3) 1. e8♖ ♕xe8 2. c4+ ♖xd3=
- 4) 1. h3+ ♜h4 2. ♕e7+ ♜xe7= (2. ... ♜xh3 3. ♕c5 ♜a5 4. ♜xh5 ♜xc5+ 5. ♜g6)
- 5) 1. ♜f7 ♖a7 2. ♜g8 ♖xe7=
- 6) 1. ♜d7+ ♕xd7 2. e7+ ♜xe7=
- 7) 1. ♜h1 ♖h3+ 2. ♜h2 ♕xd4=
- 8) 1. ♜h5 ♜b8 2. ♜h8 c3 3. ♜xc8+ ♜xc8=
- 9) 1. ♜b1 ♜f7 (1. ... g4 2. ♜a1 g3 3. ♖h7) 2. ♜a1 ♜f8 3. ♖h7 ♕xh7=
- 10) 1. ♖b6+ ♜e6 2. ♖xe3+ ♜xe3=
- 11) 1. g6+ ♜xg6 2. ♕c2 ♜f6 (2. ... ♜g7 3. ♜g5) 3. h4 ♜g7 4. ♕xg6 ♜xg6=
- 12) 1. ♕g7! (1. ♜e7+? ♜xe7+; 1. ♕xh8? ♜xh8) 1. ... ♜xg7 (1. ... ♕xg7 2. ♜e7+ ♜h8 3. ♜g6+; 1. ... ♜xg7? 2. ♜f6#; 1. ... f4 2. ♜f6+ ♜xg7 3. ♜e7=) 2. f4 ♜g8 3. ♜f6+ ♕xf6= (3. ... ♜g7 4. ♜e7= (4. ♜d5! ♜g8 5. ♜f6+)

48 Remise / Pat: B

- 1) 1. ... ♖c6+ 2. ♜xc6 ♞g1+ 3. ♜xg1=
- 2) 1. ♙d5 ♞f5 (1. ... ♞a1+ 2. ♜b5) 2. ♜a6 (2. ♜b5 ♜b7) 2. ... ♞xd5= (2. ... ♞f6 3. ♙xc6+)
- 3) 1. h4 a2 2. ♜g8+ ♜xg8=
- 4) 1. ♙g2! ♜e4 (1. ... hxg2=) 2. ♙xe4 ♞b2 3. ♙xb7+ ♞xb7=
- 5) 1. ♙d1 ♞f4 (1. ... ♞g3 2. ♙g4 ♞xg4 3. ♜xg4; 1. ... ♞f1+ 2. ♜g2 ♞xh2+ 3. ♜xf1) 2. ♙g4+ ♞xg4=
- 6) 1. f7 ♞e8+ 2. fxe8♜
- 7) 1. ♞c3 a3+ 2. ♜xa3 ♜xc3=
- 8) 1. ♙e5 ♞xa2 2. ♙b2 ♞xb2=
- 9) 1. ♜f1 ♞xe5 2. ♜f2+ ♜h2 3. ♜g4+ ♜xg4=
- 10) 1. e8♜ ♞a3+ 2. ♜a4 ♞xa4+ 3. ♜b5 ♞xa7=
- 11) 1. ♞c8+ ♜g7 2. ♞c7 ♜xc7 3. ♜e8+ ♙xe8=
- 12) 1. ♜e8 (1. ♜d8 e5) 1. ... e5 2. ♜f7+ ♞xf7=

49 Remise / Onvoldoende materiaal: A

- 1) 1. ♜g1 ♞h4 2. g4+ ♜xg4 3. ♜f3 ♞h3 4. ♜g2
- 2) 1. ♜d4+ ♜d5 2. ♜f3
- 3) 1. ♜c7 ♞f8 2. ♙c8 ♜c6 3. ♙b7
- 4) 1. ♜d4+ ♜d3 2. ♜f5 ♞e8 3. ♜d6 ♞e7 4. ♜f5
- 5) 1. ♞h1 (1. ♞a1? ♜c1; 1. ♞e1? ♜g1; 1. ♞f1? ♜g3+) 1. ... ♜g3+ 2. ♜g4 ♜xh1 3. ♜xh3
- 6) 1. ♜d5 ♞xd5+ 2. ♜e6 ♞d1+ (2. ... ♞f5+ 3. ♜d6 ♞f8 4. ♜e7) 3. ♜e7+
- 7) 1. ♞b1 ♙xb1 2. ♜xc3
- 8) 1. ♜g5 ♞f5 (1. ... ♞f1 2. ♜e4+ ♜xc4 3. ♜d2+) 2. ♜e4+ ♜xc4 3. ♜d6+
- 9) 1. ♞g7+ ♜f8 2. ♜h7! (2. ♜f6? ♜f3! 3. ♞h7 ♜g8 4. ♞g7+ ♜h8!; 2. ♞f7+? ♜e8 3. ♞f1 ♜d7!) 2. ... ♜d8 3. ♞xg1
- 10) 1. ♙h5 (1. ♜xb1? ♞xe2+ 2. ♜g3 ♞xc2 3. ♜f3 ♞b2 4. ♜c3 ♞b3) 1. ... ♜xh5 2. ♜xb1 ♜g4 3. ♜g2 ♞e2+ 4. ♜f1 ♜f3 5. ♜c3 ♞xc2 6. ♜d1=
- 11) Tekening
- 12) Tekening

50 Remise / Eeuwig schaak: A

- 1) 1. ♙h3+ ♜xf4 2. ♙d2+ ♜e5 3. ♙c3+ ♜d6 4. ♙b4+ ♜c7 5. ♙a5+
- 2) 1. ♜h8+ ♜d5 (1. ... ♜e4 2. ♜h1+ ♜d4 3. ♜a1+ ♜d5 4. ♜a8+ ♜e5 (4. ... ♜d6? 5. ♜b8+) 5. ♜h8+=) 2. ♜a8+ ♜d4 3. ♜a1+ ♜e4 4. ♜h1+ ♜e5 5. ♜h8+=
- 3) 1. ♜d4 ♜f1 2. ♜c2+ ♜a2 3. ♞a4+ ♜b3 4. ♞b4+
- 4) 1. ... ♞g1+ (1. ... ♜g1+ 2. ♜h3 ♜h1+ 3. ♜g4) 2. ♜h3 (2. ♜h2 ♜f2+ 3. ♜h3 ♞xg3#) 2. ... ♞xg3+ 3. ♜xg3 ♜g1+=
- 5) 1. ♜xe5 e1♜ 2. ♞f8+ ♞xf8 3. ♜g6+ ♜h7 4. ♜xf8+
- 6) 1. ♜f8 b1♜ 2. ♜f7+ ♜h7 3. ♜xg5+ ♜h6 4. ♜f7+
- 7) 1. ♞xh6+ ♜xh6 2. g8♜+ ♜h5 3. ♜f6+ ♜h6 4. ♜g8+
- 8) 1. ♜c8+ (1. ♜e8+? ♜g7 2. ♜e7+ ♜h6) 1. ... ♜h7 2. ♜c7+ ♜g8 (2. ... ♜h6 3. ♜f4+ ♜xf4 4. gxf4) 3. ♜c8+
- 9) 1. ... d4 2. exd4 ♜g5+ 3. ♜h2
- 10) 1. ♞xf7+ ♜g6 2. ♞f6+ ♜h5 3. ♞f5+ ♜g4 4. ♞f3+ ♜h5 5. ♞f5+
- 11) 1. ... h4+ 2. ♜xh4 ♜f2+ 3. ♜g4 ♜g2+ (3. ... ♜e2+? 4. ♜g3 ♜e3+ 5. ♜g2 ♜e2+ 6. ♜g1 ♜e3+ 7. ♜f1 ♜f3+ 8. ♜e1 ♜e3+ 9. ♜d1) 4. ♜h5 ♜h2+ 5. ♜g4
- 12) 1. ♜c4! b1♜ 2. ♜d6+ ♜a7 3. ♞c7+ ♜a6 4. ♞xc6+ ♜a5 5. ♜c4+

51 De laatste pion elimineren: A

- 1) 1. c3! (1. c4 ♜b6 2. c5+ ♜b5) 1. ... ♜b6 2. c4 ♜b7 3. c5 ♜b8 4. c6
- 2) 1. ♜e4 (1. g6 f6 2. ♜e6 ♙h8) 1. ... ♜b4 2. ♜d5 ♜b5 3. ♜d6
- 3) 1. ♜d4 ♙c8 2. g4! ♙xg4 3. ♜e5 ♙c8 4. g4! ♙xg4 5. ♜f6
- 4) 1. ... f1♜ (1. ... ♜d7 2. ♜d5) 2. ♙xf1 ♜e6 3. ♙d3 ♜e5
- 5) 1. ... c4 2. ♜g5 ♜e3 3. ♙f7 ♜d3 (3. ... ♜d4)
- 6) 1. ... ♜d6 2. ♙b3 ♜c6 (2. ... ♜e5 3. ♙c4 ♜d4 4. ♙xa6) 3. ♙c4 ♜b6 4. ♜f6 a5 5. b5 a4
- 7) 1. ... ♜e5 2. ♙e3 ♜e4 3. ♙c1 g5 4. ♙xg5 ♜f3
- 8) 1. c3 ♙a5 2. ♜c4 ♙b6 3. ♜b5 ♙a7 4. ♜c6 ♜e7 5. ♜b7
- 9) 1. ♜d6! (1. ♜c6? ♜c4) 1. ... ♙b5 2. ♜c5! ♙e8 3. ♜d4 g3 4. ♜e3 g2 5. ♜f2
- 10) 1. ♜c5 (1. ♜d5? ♜f7!) 1. ... ♜f7 2. ♜b6! ♙g3 3. a7! (3. ♜b7? ♙f2) 3. ... ♙f2+ 4. ♜c7!

- 11) 1. ♖d6 c4 2. ♖c5 ♙b3 3. ♖b4 ♙a2 4. ♖a3 ♙b3 5. ♖b4 ♙a2 6. ♖a3 ♙b1 7. ♖b4
 12) 1. ♖c4!! (1. ♖b4 ♙c2 2. ♖c3 ♖c7) 1. ... ♙a2 (1. ... ♙c2 2. f6) 2. ♖c3! ♖c8 3. ♖b2

52 Dubbele aanval / Mix: A

- 1) 1. ♖f4 ♗e6 2. ♖f6 ♗xf6 3. ♘d5+
 2) 1. ♙xe4 (1. ♗c8+? ♘g8 2. ♙xe4 ♗h4) 1. ... ♘xe4 2. ♗c8+ ♖h7 3. ♗f5+
 3) 1. ♗xh7+ ♘h7 2. ♘g6+ ♖g8 3. ♘xe7+ ♖h8 4. ♘d5
 4) 1. ♘d4 ♗xd8 (1. ... ♖f6 2. ♗xf6+ ♘xf6 3. ♘e6+ ; 1. ... ♖f7 2. ♘e6+; 1. ... ♖e5 2. ♖d7+) 2. ♘xf5+ gxf5
 3. ♖xd8
 5) 1. ... ♗h5+ 2. ♖f4 ♗f5+ 3. ♖e3 ♗g5+ 4. ♖d3 ♗xe7
 6) 1. ♖d8+ ♙xd8 2. ♙b7+ ♖xb7 (2. ... ♖d7 3. c8♗+ ♖e7 4. ♗c5+ ♖e8 5. ♙c6+) 3. cxd8♘+ ♖xb6 4. ♘xf7
 7) 1. ♗h6+ ♖e4 2. ♙b1+ ♖d4 (2. ... ♗d3+ 3. ♙xd3+) 3. ♗b6+
 8) 1. ... ♖e2+ 2. ♖d3 ♘f4+ 3. ♖c3 ♖e3+
 9) 1. ♗f3 (1. ♖d8? ♗b2+; 1. ♗xf8+ ♙xf8+) 1. ... ♖g8 2. ♗xb7
 10) 1. ... ♗d2 2. ♗g3 ♗e3+ 3. ♖h1 ♗xa7
 11) 1. ♗h8+ ♖f7 2. ♗e8+ ♖xe8 3. ♘xf6+ ♖e7 4. ♘d5+
 12) 1. ♖xa2 ♙xa2 2. ♗a4 ♖bb8 3. ♗xa2+

53 Dubbele aanval / Mix: B

- 1) 1. ♖c6+ ♖xc6 2. ♗xe6+ ♖b7 3. ♗xd5+ ♖c8 4. ♗xd4
 2) 1. ... ♘xe3 2. fxe3 ♗h4+
 3) 1. ♗h7 ♗xh7 (1. ... ♖c8 2. ♗g8+ ♖c7 3. ♗xa8) 2. ♖xa8+ ♖d7 3. ♖a7+ ♖c6 4. ♖xh7
 4) 1. ♗h7+ ♖f8 2. ♗h1 ♖g7 3. ♗xa8
 5) Tekening
 6) 1. ♖c8+ ♙f8 2. ♖xf8+ ♖xf8 3. ♗a3+
 7) 1. ... ♙f2+ (1. ... ♗g5 2. ♖h1 ♖e2 3. ♗xe2 ♘xe2 4. ♘xe2) 2. ♗xf2 ♘h3+
 8) 1. ♘e8 ♖g6 2. ♗d8+ ♙xd8 3. ♖xd8#
 9) 1. ... g5 (1. ... ♗d4 2. ♗d8#) 2. ♗g4 ♗d4
 10) 1. ♙xg4+ ♘g4 2. ♖xd8+ ♖xd8 3. ♗d1+
 11) 1. ... ♘e2+ 2. ♖f1 ♗xe3
 12) 1. ♖b8+ ♖c7 2. ♖c8+ ♖xc8 3. ♖xc6+ ♖b7 4. ♖xf6

54 Dubbele aanval / Mix: C

- 1) 1. ♘c5+ ♖e7 2. ♖e3+
 2) 1. ♖h7! ♗g2 (1. ... ♗xh7 2. ♖a8+ ♖c7 3. ♖a7+) 2. ♖a8+ ♗xa8 3. ♖h8+
 3) 1. ♘g4 ♖c2 2. ♘f6
 4) 1. ♘d4 ♖e1 2. ♘b5+ ♖b8 3. ♖e8#
 5) 1. ♙f7+! (1. ♖a8? ♙b4!) 1. ... ♙xf7 2. ♖a8+ ♙e8 3. ♖xe8+ ♖f7 4. ♖xe1
 6) 1. ♙b7 ♙xb7 2. ♖d7+ ♖g8 3. ♖xd8+ ♖f7 4. ♖d7+ ♖e6 5. ♖xb7
 7) 1. ♖f5 ♘e7 2. ♖f6+ (2. ♖b6+ ♖c7) 2. ... ♖e6 3. ♖b6+
 8) 1. ♘d5! ♖xa3 (1. ... ♖a7 2. ♘c3! ♖xa3 3. ♘xb5+) 2. ♘c7+ ♖a7 3. ♘xb5+ ♖b6 4. ♘xa3 ♖c6 5. ♘b5!
 9) 1. ♘d6+ ♖b6 2. ♘c4+ ♖b5 3. ♘a3+
 10) 1. ♘a1+ ♖d2 2. ♗f2+ ♖c3 3. ♗f6+
 11) 1. ♖c8 ♙h1 2. ♖h8 ♙g2 (2. ... ♙f3 3. ♖f8+ ; 2. ... ♙c6 3. ♖h6+; 2. ... ♙b7 3. ♖b8) 3. ♖h2
 12) 1. ♖g1+ ♖f8 2. ♙a3+ ♖e8 3. ♖e1+ ♖d7 4. ♖e7+

55 Uitschakelen verdediging / Mix: A

- 1) 1. ... ♘a7 2. ♙c4 b5
 2) 1. ♙b6 ♗xb6 2. ♗xe7 ♙f8 3. ♗h4 ♗xb2 4. ♘xe5 ♗xc3 5. ♗f6
 3) 1. ♖d6 ♘d6 2. ♗xc6+
 4) 1. ... ♗xg5 2. fxg5 ♙f3
 5) 1. ♗g7+ ♖h5 2. g4+ ♗xg4 3. ♗xh7#
 6) 1. ... ♖xe1+ 2. ♖xe1 ♙d4+
 7) 1. ... ♗e1+ 2. ♖h2 ♗g3+ 3. ♗xg3 fxg3+ 4. ♖xg3 ♖xc8
 8) 1. ♖xa7 ♖xa7 2. c7
 9) 1. ♖d8+ ♙f8 2. ♗g5+ ♖g7 3. ♖xf8+ ♖xf8 4. ♗d8#
 10) 1. ... ♘xe1 2. ♗xe1 ♙xc3 3. ♗xc3 ♗xe2

- 11) 1. ♖e8+ ♜g8 2. ♖c7
 12) 1. ♜c7 ♞xc7 2. ♞e8+ ♖f8 3. ♙e6+

56 Uitschakelen verdediging / Mix: B

- 1) 1. ♜f7 ♞a1 2. ♜2f6 ♞xf6 3. ♜xf6
 2) 1. ... ♞xe3+ (1. ... ♜h1+ 2. ♜xh1 ♞xe3 3. ♜d8+ ♜xd8 4. ♜xe3) 2. ♜xe3 ♜h1+ 3. ♜xh1 ♜f1#
 3) 1. ♖xe5 dxe5 2. ♞xd7+ ♙xd7 3. ♙xg7
 4) 1. ♙f3 ♜c8 2. ♜e8 ♜b7 (2. ... ♜xe8 3. ♙xc6+) 3. ♜xc8 ♜xc8 4. ♙xc6
 5) 1. ♖g6+ ♜h7 2. ♖f8+ ♜h8 3. ♞h7+ ♜xh7 4. ♖g6#
 6) 1. ... ♜c3 (1. ... ♜a5? 2. c4 ♜a1+ 3. ♜c2) 2. ♞xc3 ♞f1+ 3. ♜b2 ♞a1#
 7) 1. ♜b7 ♞d8 2. ♜d6 ♞e8 3. ♜xf6
 8) 1. ... e3 2. ♞xe3 f4 3. ♞e5 ♜f5
 9) 1. ... g5+ 2. ♜xh5 ♞xg4+ 3. ♞xg4 ♙f7#
 10) 1. ... e5 2. ♙xe5 ♙c3 3. ♞g1 ♙xe5
 11) 1. ♖xc8 ♞xc8 2. ♖b6
 12) 1. ♙g8+ (1. ♞h8+? ♜xh8 2. ♜f7+ ♜g8 3. ♜f2+ ♜h7 4. ♜f7+) 1. ... ♜xg8 (1. ... ♜xg8 2. ♞h8#) 2. ♜f7+ ♜g7 3. ♜xg7+

57 Uitschakelen verdediging / Mix: C

- 1) 1. ♖e5 b1♞ (1. ... dxe5 2. ♞f6+; 1. ... ♞xe5 2. ♞c7#) 2. ♞f6+ ♜e7 3. ♞xe7#
 2) 1. ... ♜e5 2. ♞xe5 ♞xc2+ 3. ♜a1 ♞c1+ 4. ♜xc1 ♜xc1#
 3) 1. ♞g6 ♞h6 2. ♜xc6 ♞xg6+ 3. ♜xg6
 4) 1. ♞c5+ ♜g7 2. f8♞+ ♜xf8 3. ♞g5#
 5) Tekenning
 6) 1. ... ♞b4 2. ♞d1 (2. ♞xb4 ♜xc1+ 3. ♙f1 ♖xb4) 2. ... ♜xc1 3. ♞xc1 ♞xd4
 7) 1. ♖e4+ dxe4 2. ♜xd4+
 8) 1. ♜c7 ♙xc7 (1. ... ♜xc7 2. ♜b8+ ♜c8 3. ♜xc8#) 2. ♞xc5+
 9) 1. ♙xe6 fxe6 2. ♞xh7
 10) 1. ♖f7+ ♜g8 2. ♜h8+ ♖xh8 3. ♖h6#
 11) 1. ♜c8+ ♙xc8 2. ♞e8+ ♜h7 3. ♞xf7+ ♜h8 4. ♞g7#
 12) 1. ♜f7 ♞a3 2. b4

58 Penning: A

- 1) 1. ♜d1 e6 2. c4
 2) 1. ... ♜e5 2. ♞g4+ ♜g5
 3) 1. ♖f6+ ♙xf6 2. exf6
 4) 1. ♙xc6 dxc6 2. dxe5
 5) 1. ... ♖f5 2. ♙g3 ♙d4
 6) 1. ... ♖f3+ 2. gxf3 ♜g6
 7) 1. ... g4 2. ♖h4 ♙g5
 8) 1. ♞xb8 ♜fxb8 2. ♖xd7 (2. ♙xf6? ♙xf6 3. ♖xd7 ♙xc3 4. ♖xb8 ♙xe1) 2. ... ♖xd7 3. ♙xe7
 9) 1. ... ♞a5 2. a3 c5
 10) 1. ♙d6 ♜e8 (1. ... ♜d8 2. ♜xf6 ♜xd6 3. ♜xf7) 2. ♜xf6 ♜xf6 3. ♜xf6
 11) 1. ♜c1 ♞b6 2. ♙e5
 12) 1. ... ♖e2+ 2. ♜h1 ♞xe3

59 Penning: B

- 1) 1. ♜xd7 ♜xd7 2. ♙xc6
 2) 1. ... d3 2. cxd3 ♖d4
 3) 1. ♖xb6 axb6 2. ♙d5
 4) 1. ♙xf6 gxf6 2. ♙g4
 5) 1. ♙e6 ♜f6 2. ♙g4
 6) 1. ♖xc4 dxc4 2. ♜xc4
 7) 1. ♜e5 ♜hd8 2. ♜xc5+
 8) 1. ♙xc5 dxc5 2. 0-0-0
 9) 1. ... ♞b6+ 2. ♜h1 ♖xc3
 10) 1. a4 ♙c6 2. b3

- 11) 1. ♖xa5+ (1. ♜xd3? ♜xd3+ 2. ♜d2 ♜c5 3. ♜xd3 ♜xd5+ 4. ♜d4 c5)
 12) 1. f4 e5 2. fxe5 ♞d7 3. ♜d1

60 Penning: C

- 1) 1. ... ♜e7+ (1. ... ♜f6? 2. ♜e5 ♜c7 3. ♜c6 ♜e6+ 4. ♜f4 ♜e8 5. ♜f5) 2. ♜f3 ♜e6
 2) 1. ... ♜xc5 2. ♞xc5 ♜xb3+
 3) 1. ♙xd5 ♙xd5 2. ♜c4 ♞c5 3. ♞xd5
 4) 1. dxc6 ♞xd3 2. ♜d1
 5) 1. ♜f7+ ♜g8 2. ♜g7+ ♜f8 3. ♜c7
 6) 1. ... ♜c4 2. ♙c1 (2. ♜d1 ♜xd2 3. ♜xd2 c4) 2. ... ♜e5
 7) 1. ... ♞f1+ 2. ♜h2 ♞f2+ 3. ♜h1 ♜xh3+
 8) 1. ... d4 2. ♙xd4 ♜xd4 3. ♞xd4 ♙c5
 9) 1. ♜c4 ♜xc4 (1. ... dxc4 2. ♙xb7 ♜xb7 3. ♜xb6) 2. ♞xc7 ♜xc7 3. ♜xb8+
 10) 1. ... ♜xd4 2. ♙xd4 ♞xe5
 11) 1. ♙a3 (1. ♞xf8+? ♜h7 2. ♞xf7 ♞c1+) 1. ... b5 2. ♞xf8+ ♜h7 3. ♙xf7
 12) 1. ♜c7 ♜e7 2. ♜xe7 ♞xe7 3. ♞xd5

61 Insluiten: A

- 1) 1. ♜xg5 hxg5 2. ♙g3
 2) 1. ♜xb3 ♞xb3 2. ♜a3
 3) 1. e5 (1. ♜g4 ♞g6 2. e5 ♜f5 3. ♜e3 ♜f8) 1. ... dxe5 2. ♜g4
 4) 1. b4 ♜c8 2. ♜b3
 5) 1. ♞c8+ ♜d3 2. ♙c5
 6) 1. ... ♜b8 2. ♞c7 ♙e5
 7) 1. ... ♙c2 2. ♞a5 ♙b4
 8) 1. ... ♞a6 2. ♜f3 ♙d8
 9) 1. ... ♜xb3 2. cxb3 ♜xe4
 10) 1. ♜g4 ♜xg4 2. hxg4
 11) 1. ... ♞e7 2. ♞a3 ♜a8
 12) 1. ... d5 2. exd5 ♜d8

62 Insluiten: B

- 1) 1. ... d5 2. exd5 ♜d8
 2) 1. ♞b4 ♞xb4 2. cxb4
 3) 1. ... ♙f8 2. ♙c2 b5
 4) 1. ... ♜c4
 5) 1. ... ♜a1+ 2. ♜c2 ♜a5
 6) 1. ... e5 2. ♞xe5 ♜e6
 7) 1. ... c4 2. dxc4 (2. ♞xc4 ♙xf3 3. ♙xf3 ♜xc4 4. dxc4 ♜c6) 2. ... ♜c5
 8) 1. ... ♞c8
 9) 1. ... ♜c3 2. ♜b3 ♙d7
 10) 1... ♙c2 2. ♜xc2 (2. ♞a3 ♜c4) 2. ... c4
 11) 1. b4 a5 2. ♜e4
 12) 1. ... ♙a4 2. ♞xb7 ♜a7 (2. ... ♜f7)

63 Insluiten: C

- 1) 1. ♞b5 ♞xb5 2. axb5
 2) 1. ♜d4 ♜g6 2. g4 ♙xg4 3. ♜xg4 ♜f6 4. ♜d4 ♜xd5 5. ♙h3+ ♜b8 6. ♜hd1
 3) 1. g4 ♙d7 2. g5
 4) 1. ♜a1 ♞b5 2. ♜a5 (2. ... ♜xa5 3. ♜e7#)
 5) 1. ... ♜f7 (1. ... ♜d7 2. ♜xe7+) 2. ♜f3 ♜d7
 6) 1. cxb7 (1. ♞c3 ♙b4 2. cxb7 ♞xb7) 1. ... ♙xb7 2. ♞c3
 7) 1. ... ♞e7 2. ♙g3 ♙b4
 8) 1. ... ♜xe5 2. ♞xe5 ♜h5
 9) 1. ♙d6 cxd6 2. a3
 10) 1. ... ♙xf2+ 2. ♜xf2 ♜g4+
 11) 1. ♙e4 ♞g4 2. h3 ♞h5 3. g4 (3. ♙f3)
 12) 1. ... ♙g5 2. ♞g3 h4 3. ♞f3 e4

64 Vrijpion: A

- 1) 1. ... ♖h7 2. ♗xh7 ♙g4+ 3. ♜d2 ♙h5
- 2) 1. ... ♖f1 2. ♖xf1 ♙h3+ 3. ♜xh3 exf1 ♗+
- 3) 1. ♖b8 ♖xb8 2. ♗xb8+ ♜xb8 3. e8 ♗+
- 4) 1. ♖a8 ♖xb7 2. ♖xd8+ ♙xd8 3. ♖xb7
- 5) 1. f5+ (1. ♖c8? ♖8d3+ 2. ♜b2 ♖1d2+ ; 1. ♖e7+ ♜f5 2. ♖e5+ ♜g4 3. ♖xc5 ♖8d3+=) 1. ... gxf5 2. ♖c8 ♖b1 3. ♖xd8
- 6) 1. ♙f3 e4 2. ♙xe4 ♖xe4 3. ♖d1+ ♜c7 4. ♖xd8
- 7) 1. ♙f6 ♖xf6 2. ♖d6 ♜g7 3. ♖xf6
- 8) 1. ♖xa5 ♖xa5 2. ♜xc3 ♜f7 3. h8 ♗
- 9) 1. ... ♙g3+ 2. ♖xg3+ ♜f6 3. ♖a3 a1 ♗ 4. ♖xa1 ♖xa1
- 10) 1. ... f3 2. gxf3 ♜c2 3. ♖xe2 ♖d4#
- 11) 1. ♜b2+ ♜b5 2. a4+ ♜c5 3. ♜d3+ ♜d5 4. ♜xe5
- 12) 12) 1. ... ♙e1+ 2. ♜f4 (2. ♜g4 ♖h4+) 2. ... c1 ♗+ (2. ... ♙d2+ 3. ♜g4 ♖g5+ 5. ♜h3 ♙xc1 wint ook)

65 Vrijpion: B

- 1) 1. ♜c3! ♙xc3 2. ♜c4 ♙a1 3. h8 ♗
- 2) 1. ♙d7 ♜xd7 2. e8 ♗+ ♜xe8 3. ♖h8+ ♜d7 4. ♖xb8
- 3) 1. ♗d4 ♗d6 2. c7 ♗xc7 3. ♗xd5
- 4) 1. ♜e7 ♙xe7 2. ♜d5+
- 5) 1. ... ♗xh5+ 2. ♜xh5 f1 ♜+ 3. ♜g1 ♜xe3
- 6) 1. h6 ♙c7 2. ♖g7 ♖h8 3. ♙f4
- 7) 1. ♖xe6+ fxe6 2. ♜xe6 ♖xd7 3. ♜f8+
- 8) 1. ♙d8 ♖xd8 2. ♖d1+ ♜e7 3. ♖xd8
- 9) 1. ♜b5+ (1. f7 ♗h5 2. ♜e8+ ♜c8) 1. ... cxb5 2. f7 bxa4 3. f8 ♗
- 10) 1. ... ♙c6 2. ♜xc6 (2. ♗c2 ♙e4) 2. ... ♗xg2+ 3. ♜xg2 c2
- 11) 1. ♗d7+ (1. ♗g4+ ♜h6 2. ♗h4+ ♜g7 ; 1. ♖xf8 ♜xf8 2. ♗f1+ ♜g7 3. ♗f7+ ♜h6) 1. ... ♜h6 2. ♗f7 ♖xf7 3. exf7
- 12) 1. ♖e1 ♜f8 2. ♙b4+ ♜g7 3. ♖e8 ♙d8 4. ♙e7

66 Vrijpion: C

- 1) 1. b4 ♗e3 2. f7 ♖f2 3. f8 ♗
- 2) 1. ♖b8 ♖xb8 2. c8 ♗+ ♖xc8 3. ♗xc8+ ♜g7 4. ♗xd7
- 3) 1. ♖f8+ ♖xf8 2. ♗xh7+ ♜xh7 3. gxf8 ♜+
- 4) 1. ♖b1 h6 (1. ... c2 2. ♖xb8+ ♗xb8 3. a7) 2. ♖xb8+ ♗xb8 3. ♗b7
- 5) 1. ♖d8+ ♜xd8 2. ♗d6+ ♖d7 3. c7+ ♗xc7 4. ♗f8#
- 6) 1. ♗g1+ ♗f2 2. ♗f1
- 7) 1. ♖h5+! ♖xh5 2. ♗b1+! ♗xb1 3. g8 ♗+ ♜h6 4. ♗g7#
- 8) 1. ♖e8+ ♖xe8 2. d8 ♗ ♗xg6+ 3. hxg6
- 9) 1. ♗g5+ ♜h7 2. ♗g8+ ♖xg8 3. f8 ♜+ ♜h8 (3. ... ♜h6 4. ♖h7#) 4. ♖h7#
- 10) 1. ♗c4+ ♜h8 2. ♗c3+ ♜g8 3. ♗g7+
- 11) 1. ♗c4+ ♗d5 2. d8 ♗ ♖xd8 3. ♖d4
- 12) 1. ♗a8+ ♜xa8 2. ♖d8+ ♜a7 3. c8 ♜+ ♜b8 4. ♜b6+ ♜c7 (4. ... ♜a7 5. ♖a8#) 5. ♖c8#

67 Eindspel ♙ - ♖: A

- 1) 1. c7+ ♜c8 2. ♜c6 (2. ♙a6+ ♜d7 3. ♙b5+ ♜c8 4. ♙xe8=) 2. ... ♖e7 3. ♙a6#
- 2) 1. e8 ♗+ ♖xe8 2. ♙c6+ ♜e7 3. ♙xe8
- 3) 1. ♙f4 ♖a8 2. f8 ♗ ♖xf8 3. ♙b8
- 4) 1. c7 (1. b4+ ♜b6 2. c7 ♜b7) 1. ... ♖c5 2. b4+ ♜xb4 3. ♙e7
- 5) 1. ♙c8 ♜f5 2. d7 ♖d6 3. d8 ♗+
- 6) 1. ♙e4+ (1. a8 ♗+ ♜xa8 2. ♙e4+ ♜b8 3. ♙d5 ♜c7) 1. ... ♜xa7 (1. ... ♖xe4+ 2. ♜d5 ♖e1 3. a8 ♗+ ♜xa8 4. d8 ♗+) 2. ♙d5
- 7) 1. a7 ♖a3 (1. ... ♖h8 2. ♙c8! ♖xc8 3. b7) 2. ♙a6+! ♖xa6 3. b7
- 8) 1. e7 ♖b4 (1. ... ♖b1+ 2. ♜d2 ♖b2+ 3. ♜d3 ♖b3+ 4. ♜c4) 2. ♙e3+ (2. e8 ♗ ♖e4+) 2. ... ♜xe3 3. e8 ♗+
- 9) 1. h7 ♖a8 2. ♙e6+ ♜g3 3. ♙c8 ♖a7+ 4. ♙b7
- 10) 1. f7 ♖f1 2. ♙f6 ♖e1+ 3. ♜d7 (3. ♜d6 ♖d1+ 4. ♜e5 ♖e1+ 5. ♜d4 ♖d1+ 6. ♜e3 ♖d8 7. ♙xd8 ♜g7) 3. ... ♖d1+ 4. ♜c7 (4. ♜c6? ♖d8! 5. ♙xd8 ♜g7) 4. ... ♖c1+ 5. ♜b7 ♖b1+ 6. ♜a7 (6. ♜a8? ♖g1!)

- 11) 1. ♖c5! (1. ♖e3 ♗b7 2. ♖c5 ♜c8) 1. ... ♗b7 2. ♖f8
 12) 1. ♖a5 ♜f8 (1. ... ♜g2+ 2. ♗f7 ♜f2+ 3. ♗e7 ♜e2+ 4. ♗d6) 2. ♗g7 ♜b8 3. ♖c7

68 Eindspel ♖ - ♜: B

- 1) 1. ♖f7 ♜c5+ (1. ... ♗g4 2. h7 ♜g7 3. h8♙ ♜xf7+) 2. ♗b6
 2) 1. ♖d3 (1. ♗c2? ♜e6 2. ♖d5+ ♗a1 3. ♖xe6 pat) 1. ... ♜xd3+ 2. ♗e2
 3) 1. ♗g7 ♜g2+ 2. ♖g5 ♜xg5+ 3. ♗h6 ♜g1 4. c8♙+ ♗xc8 5. h8♙+
 4) 1. d7 ♜xe5+ 2. ♖e4 ♜xe4+ 3. ♗f3 (3. ♗d2 ♗e5 4. d8♙ ♜d4+ 5. ♙xd4+ ♗xd4)
 5) 1. a7 ♜b2 (1. ... ♜b8 2. axb8♖) 2. ♗a4! (2. a8♙? ♜a2+ 3. ♖xa2=)
 6) 1. ♖e3 ♜f3 2. ♖g5 ♜g3 (2. ... fxg5 3. g7 ♜f5 4. g8♙ ♜xb5+ 5. ♗xc7) 3. ♖h4
 7) 1. d7 (1. ♗b3 ♜f4 2. d7 ♜xf3+) 1. ... ♗c7 2. ♗b3 ♜a5 (2. ... ♜f4 3. ♖d6+; 2. ... ♜h4 3. ♖e7) 3. ♖b6+
 8) 1. ♖e8 (1. ♖e2 h2 2. ♖f3 ♜b6) 1. ... ♗xe8 2. g7
 9) 1. c7 ♜b1 2. ♖g8
 10) 1. ♗c7 ♜c1+ 2. ♖c4!! ♜xc4+ 3. ♗d7 ♜d4+ 4. ♗e7 ♜e4+ 5. ♗f7 ♜f4+ 6. ♗g7
 11) 1. g8♙ (1. g8♙? ♗d6+ 2. ♙xe8\$) 1. ... ♗d6+ 2. ♜xe8
 12) 1. c7 ♜f2+ (1. ... ♜c2 2. ♖f5+) 2. ♗g6! ♜g2+ (2. ... ♜f8 3. ♗g7 ♜a8 4. ♖c6+) 3. ♖g4!! ♜xg4+ 4. ♗f7 ♜f4+ 5. ♗e7

69 Eindspel ♜ - ♖: A

- 1) 1. ♗c7 ♗f7 2. ♜e8 ♗xe8 3. ♗d6 ♗f7 4. ♗e5 ♗g7 5. ♗f4 ♗h6 6. ♗g4
 2) 1. ♜e3 (1. ♜c3 ♗b2) 1. ... ♗b1 2. ♜d5 ♗b2 3. ♜b4 ♗b3 (3. ... ♗c3 4. ♜a2+ ♗b3 5. ♜c1+ ♗b2 6. ♜d3+ ♗c3 7. ♜c1) 4. ♜d3 ♗c2 5. ♜b4+
 3) 1. ♗d2 h4 2. ♗e1 d4 3. ♜b6 d3 4. ♜c4
 4) 1. ♜e5+ (1. ♜d2+? ♗e2 2. ♜e4 h3) 1. ... ♗g3 2. ♜c4 h3 (2. ... ♗f3 3. ♜e5+ ♗g3 4. ♜c4 ♗f2 5. ♜e5 h3) 3. ♜e3? h2 (3. ... ♗f3 4. ♜f1 ♗f2 5. ♜h2) 4. ♜f1+
 5) 1. ♜f2 (1. ♜g3 ♗e5 2. ♜h1 ♗e4) 1. ... ♗c3 2. ♗d6 ♗d2 3. ♗e5
 6) 1. ♜f4+ (1. ♜c3? a5+ 2. ♗b3 a4+ 3. ♗b4 a3) 1. ... ♗e4 (1. ... ♗c2 2. ♜d5 ♗d3 3. ♜f4+) 2. ♜e2 ♗d3 3. ♜f4+ (3. ♜c3 a5+)
 7) 1. h6 ♗f2 2. ♜e1 ♗xe1 3. ♗g2
 8) 1. ♜e5 (1. ♜b2 c1♙ 2. a4+ ♗a5 3. b4+) 1. ... c1♙ 2. a4+ ♗b4 (2. ... ♗a5 3. ♜c6+ ♙xc6+ 4. ♗xc6) 3. ♜d3+
 9) 1. ♗d1 b2 2. ♜f4+ ♗c3 3. ♜e2+ ♗b3 4. ♜c1+ ♗a3 5. ♗c2
 10) 1. ♜b5 (1. ♜e2 ♗d3) 1. ... cxb5+ (1. ... b1♜ 2. ♗b4) 2. ♗a3 b1♙= (2. ... b1♖ 3. ♗b4 ♖d3 4. a4)
 11) 1. ♜f2 d1♙+ 2. ♜xd1 ♗xd1 3. ♗f2 ♗d2 4. ♗f3 ♗d3 5. ♗f2 e4 6. ♗e1 ♗c3
 12) 1. ♜c5 (1. ♜e5? dxe5 2. dxe5 e2 3. e6 e1♙ 4. e7 ♙d2+) 1. ... dxc5 (1. ... ♗g2 2. ♜d3 ♗f3 3. ♗d7 ♗e4 4. ♜e1 d5 5. ♗d6 ♗xd4 6. ♜c2+ ♗e4 7. ♜xe3; 1. ... e2 2. ♜d3 ♗g2? 3. ♜f4+ ♗f3 4. ♜xe2 ♗xe2 5. d5) 2. dxc5 e2 3. c6 e1♙ 4. c7

70 Eindspel ♜ - ♖: B

- 1) 1. ♜d6 (1. ♜xh6 gxh6 2. ♗f6 ♗g8 3. g7 ♗h7) 1. ... ♗g8 2. ♜e8 ♗h8 3. ♜f6! gxf6 4. ♗f7 f5 5. g7+ ♗h7 6. g8♙#
 2) 1. ♜g4+ (1. hxg3 ♗g1 2. ♜g4 ♗g2) 1. ... ♗g2 2. hxg3
 3) 1. ♜e2! (1. ♜d3?) 1. ... d3 2. ♜f4 d2 3. ♗h6 d1♙ 4. ♜g6#
 4) 1. g4 (1. ♜a4? ♗e3 2. ♜c3 ♗f3 3. ♜e2 ♗xe2 4. g4 c5 5. ♗b5 ♗d3 6. g5 c4) 1. ... ♗e4 2. ♜c4 ♗f4 (2. ... ♗d5 3. g5 ♗e6 4. g6 ♗f6 5. ♜e5 c5 6. ♗b5) 3. ♜e3 c5 4. ♗b5
 5) 1. ♗f2! (1. ♗f3? ♗e5 2. ♜g5 ♗d4 3. ♜e4 h2 4. ♗g2 ♗xe4) 1. ... ♗e5 2. ♜g5 ♗d4 3. ♜f3+! ♗c3 4. ♜d2
 6) 1. hxg3 hxg3 2. h4! g2 (2. ... gxf2 3. ♗e2) 3. ♜h3
 7) 1. ♗xc2 ♗f3 2. g4 ♗f4 3. ♗d3 ♗g5 4. ♗e4 ♗xh6 5. ♗f5
 8) 1. ♜e6+ ♗e3 (1. ... ♗e4 2. ♜c5+ ; 1. ... ♗f3 2. ♜d4+) 2. ♜d4 ♗xd4 3. h7 a1♙ 4. h8♙+
 9) 1. ♗a4 ♗d5 2. ♗a5 ♗xe6 3. ♗a6
 10) 1. ♜e4 (1. ♜f1 c3=) 1. ... ♗d3 2. ♗b5 ♗d4 3. ♜c3 ♗d3 4. ♜b1
 11) 1. ♜e4 b3 2. ♜c5 (2. g6 b2 3. g7 ♗c2 4. g8♙ b1♙) 2. ... b2 3. ♜a4 b1♙ 4. ♜c3+ ♗c2 5. ♜xb1
 12) 1. ♜c2+ ♗c3 (1. ... ♗b5 2. ♗b7 c5 3. ♗c7 ♗c4 4. ♗c6 ♗d3 5. ♗xc5) 2. ♗b7 ♗xc2 3. ♗c6 ♗c3 4. ♗c5 c6 5. a4

71 Eindspel ♜ - ♖: C

- 1) 1. ♜d4+ ♗c1 2. ♜b3+ ♗c2 3. ♜d2
 2) 1. ♜h2 ♗e2 2. ♜f3 ♗xf3 3. a8♙+
 3) 1. ♗c7 ♗g5 2. ♗d8 (2. ♗d7? ♗f6) 2. ... ♗f6 3. ♗d7

- 4) 1. ♖c4 a1♙ (1. ... ♕a5 2. ♜c5 a1♜ 3. ♖c3 (3. b4+ ♖b6 4. ♖c3 ♖b5 5. ♜d3 ♖a4 6. ♖c4) 3. ... ♖b6 4. b4 (4. ♜e6 ♖b5) 4. ... ♖b5 5. ♜d3 ♖a4 6. ♖c4 ♜c2 7. ♜b2+ ♖a3 8. b5) 2. ♜c5+ ♖a5 3. ♜b3+
- 5) 1. ♜g3+ ♖g2 (1. ... ♖h2 2. ♜f1+ ; 1. ... ♖g1 2. ♜e2+ ♖f2 3. ♜c3) 2. ♜f1 (2. ♜f5? ♖f2) 2. ... d1♙ (2. ... ♖xf1 3. f8♙+) 3. ♜e3+
- 6) 1. a6! h2 2. ♖xh2 g3+ 3. ♖g1 g2 4. ♜b4
- 7) 1. ♜d1 (1. c4? ♖b4 2. ♖b1 a5 3. ♖c2 a4 4. ♖d3 a3 5. ♜d1 a2 6. ♜e3 a1♜) 1. ... a6 (1. ... a5 2. ♖b1 a4 3. ♖c1 a3 4. ♖b1 a2+ 5. ♖a1!) 2. ♖b1 a5 3. ♖c1 a4 4. ♖d2! a3 5. ♜e3 a2 6. ♜c2 ♖c4 7. ♜a1!
- 8) 1. ♖d5 (1. ♖e3? ♖c3 2. d4 ♖c2 3. ♜a2 ♖b3 4. ♜c1+ ♖c2 ; 1. ♖e4? ♖c3) 1. ... ♖c3 (1. ... ♖b5 2. ♜a2 ; 1. ... ♖a4 2. ♖c4) 2. d4 (2. ♖c5? a2) 2. ... ♖b2 3. ♖c4 (3. ♜d3+? ♖c3) 3. ... ♖xc1 4. ♖b3
- 9) 1. ♜c2 (1. ♜c4? ♖e1 2. ♜e3 ♖e2 3. g4 fxg4 4. ♖e4 g3 5. ♜f5 g2) 1. ... ♖e2 2. ♜e3
- 10) 1. ♜f5! (1. ♜b5? ♖c4 2. ♜a3+ ♖b3 3. ♜b1 ♖c2) 1. ... ♖e4 2. ♜g3+ ♖f3 3. ♜f1 ♖e2 4. ♖f4! ♖xf1 5. ♖e3
- 11) 1. ♜b3 c4 (1. ... ♖d3 2. ♜a1) 2. ♜c5 ♖d2 3. ♖e5 ♖c2 4. ♜a4 ♖b3 5. ♖d4
- 12) 1. ♜f6+! (1. h6 ♖e5 2. ♖b7) 1. ... ♖e5 (1. ... exf6 2. h6) 2. ♜e8! ♖e6 3. h6 ♖f7 4. h7

72 Samenwerking: ♚♜: A

- 1) 1. ♚c8 ♙xc8 (1. ... ♙f7 2. ♜b6+ ♖e7 3. ♚c7+) 2. ♜b6+
- 2) 1. ♜e3 ♖xe3 2. ♚a3+
- 3) 1. a3+ ♖c4 2. ♚c5+
- 4) 1. ♚e8+ ♖f7 2. ♚c8
- 5) 1. ♚e5+ dxe5 (1. ... ♖f4 2. e3#) 2. ♜c5+
- 6) 1. ♚c8+ ♖d5 (1. ... ♖d3 2. ♜f2+; 1. ... ♖b5 2. ♜d6+ ♖a5 3. ♚a8#) 2. ♜c3+ dxc3 3. ♚d8+
- 7) 1. b4+ axb3 (1. ... cxb4 2. ♚h5+ ♖b6 3. ♜d5+; 1. ... ♖xb4 2. ♜d5+ ♖b3 3. ♜xc7) 2. ♚a1+ ♖b6 3. ♜d5+
- 8) 1. ♚e8+ ♖f5 2. ♜g3+ fxg3 3. ♚f8+ ♖e4 4. ♚xf1 d4 5. ♖xb5 d3 6. ♖c4
- 9) 1. ♚d4! b6 2. ♜b4 ♙xd4 3. ♜c6+
- 10) 1. ♜e7 ♙e6 2. ♜g6+ ♖g8 3. ♚d8+ ♖f7 4. ♚f8#
- 11) 1. ♜c5 ♖b1 2. ♚b2+ ♖c1 3. ♜d3+ ♖d1 4. ♜f2+
- 12) 1. ♜f5! ♙xb4 (1. ... ♙e6 2. ♜d4+; 1. ... ♙e5 2. ♚a5+; 1. ... ♙e4 2. ♜d6+) 2. ♚b8+

73 Samenwerking ♚♞: A

- 1) Tekening
- 2) Tekening
- 3) 1. a6 (1. ♚xb7+ ♖g8 2. ♚b8+ ♙xb8 3. ♞xb8 ♖f7 4. ♞xa7 ♖e7 5. a6 ♖d7; 1. ♖f1 ♙f8) 1. ... bxa6 2. ♚xa7+
- 4) 1. ♞f5+! ♖h6 (1. ... ♖g8 2. ♚d8#) 2. ♚h3 ♙xh3 3. g5+
- 5) 1. ♚f8! ♙xf8 (1. ... ♙h7 2. ♞g3#) 2. ♞c3+ ♖d6 3. ♞b4+
- 6) 1. ♞e1 ♙b6 (1. ... ♙e8 2. ♚g3+ ♖h4 3. ♚e3+) 2. ♚g3+ ♖h4 3. ♚b3+
- 7) 1. ♚a5 ♙h1 (1. ... ♖xa5 2. b4+) 2. ♞c3+ ♖c4 3. b3#
- 8) 1. ♚c4 ♙h3 2. ♚d4+
- 9) 1. ♞c8+ ♖b8 2. ♞a6
- 10) 1. ♚b2 (1. ♚c2 ♙c3 ; 1. ♚a2 ♙e4) 1. ... ♖g8 2. ♚h2
- 11) 1. ♚g8! ♙b7 2. ♞a6! ♙xa6 (2. ... ♙c6 3. ♚g6+; 2. ... ♙d5+ 3. ♞c4; 2. ... ♙e4 3. ♚e8+) 3. ♚g6+
- 12) 1. e6+ ♖xe6 (1. ... ♙xe6 2. ♞g4) 2. ♞b3

74 Samenwerking ♙♚: A

- 1) 1. ♙b3+ ♙e6 2. ♚e1
- 2) 1. ... ♚f1 2. ♖a2 ♚xd1
- 3) 1. ♙a8+ ♚d8 2. ♚e8+ ♖f7 3. ♚xd8
- 4) 1. ♚f5+ ♖g4 2. ♚g5+ ♖xg5 3. ♙f4#
- 5) 1. hxg7+ ♚xg7 2. ♙b8+ ♚g8 3. ♙e5+ ♚g7 4. ♚f8#
- 6) 1. ♙d8+ ♖h7 2. ♙f8 ♚e6 3. ♙xf7+
- 7) 1. ... ♙e1+ (1. ... ♚xe3? 2. ♚c1) 2. ♖h2 ♚xe3
- 8) 1. g4 (1. h3 ♙h5; 1. f3 ♙d4+) 1. ... h6 2. ♚xd1
- 9) 1. ... ♙d1+ 2. ♖c4 (2. ♚c2 ♙b1+ 3. ♖c3 ♚f3+) 2. ... ♙e2+ 3. ♖c5 ♚f5+
- 10) 1. ♙e8 ♖a5 2. ♙c6 ♙a6 3. ♚xb7
- 11) 1. ♙b6+ ♖a4 2. ♚e8
- 12) 1. ... f5 2. b8♙ ♙g3+ 3. ♙xg3 ♚h5#

75 Samenwerking ♞♜: A

- 1) 1. e8♙+ ♖xe8 2. ♞d7+ ♙xd7 3. ♜f6+ ♖e7 4. ♜xd7 ♖xd7 5. ♖f6 ♖e8 6. ♖e6

- 2) 1. ♖a6+ (1. ♜c5+ ♜xb6 2. ♜xe4 fxe2) 1. ... ♜c6 2. ♖b7+ ♜xb7 3. ♜c5+
- 3) 1. c7+ ♜xc7 (1. ... ♞xc7 2. ♖a5 ♞xa5 3. ♜c6+) 2. ♖f4 ♞xf4 3. ♜d5+
- 4) 1. ♜b1 ♞xb1 (1. ... ♞g8 2. a3+ ♜a4 3. ♖b5#) 2. c3+ ♜xc3+ 3. ♖xb1
- 5) 1. g8♞+ ♜xg8 2. ♖d5+ ♞xd5 3. ♜f6+
- 6) 1. ♜d5 ♜xd5 (1. ... ♞xd5 2. ♖f3+; 1. ... ♞d8 2. ♖f3#) 2. ♖b3+
- 7) 1. b5+ ♞xb5 2. ♖e4+ ♜xc5 3. ♜b7#
- 8) 1. a4 (1. ♖a3+ ♜g7) 1. ... ♞f4 (1. ... e3 2. ♖e5) 2. ♖a3+ ♜g7 3. ♜h5+
- 9) 1. ♖d7 ♞xc2 (1. ... d4 2. ♖f5+ ♜d5 3. ♜b4+) 2. ♖f5+
- 10) 1. ♜e7+ ♜f8 2. ♜f5+ ♜g8 (2. ... ♜e8 3. ♜d6+) 3. ♜h6+ ♜h8 4. ♖b2+
- 11) 1. ♜c5+ ♜d5 2. ♖e6+ ♜d6 3. ♜b7+
- 12) 1. ♜c5+ ♜d5 2. c4+ ♞xc4 (2. ... ♜xc4 3. ♖a6) 3. ♖e6+

76 Dame-eindspel: A

- 1) 1. ♞c8 (1. ♞d8 ♞c4+) 1. ... ♜h7 2. ♞g8+ ♜h6 3. ♞g6# (uitbuiten slechte stand koning)
- 2) 1. ♞d6 ♞xd6 2. c8♜+ (vrijpion verzilveren)
- 3) 1. ♞g6+ ♜f4 2. ♞g4+ ♜e5 3. ♞g7+ (jagen + röntgenschaak)
- 4) 1. ♞d8+ ♜h6 2. ♞h8+ ♜g5 3. ♞h4#
- 5) 1. ♞a7+! ♜b5 2. ♞b7+ ♜a5 3. b4+! axb3ep 4. ♞a7+ (jagen, toegang, röntgenschaak)
- 6) 1. ♞h8+ ♜d7 2. ♞xh3+ ♜d8 3. ♞xc8+ ♜xc8 4. ♜xc6 (jagen en afwikkelen)
- 7) 1. ... ♜g6 2. h4 (2. ♞e4+ f5+ ; 2. ♞d2 ♞f5+ 3. ♜h4 ♞h5#) 2. ... ♞c8+ (uitbuiten slechte stand koning)
- 8) 1. ♞d1 ♞g3 2. ♞h5+ ♜g2 3. ♞g5 (afwikkelen)
- 9) 1. h6+ ♜g6 2. h5+ ♜f6 3. e5+ ♜e6 4. d5+ (UV: weglukken + hout)
- 10) 1. ♞h2+ (1. ♞h3+? ♞h4 2. ♞d3 ♞f2+) 1. ... ♞h4 2. ♞c2 ♞h1 3. ♞xg6# (kwetsbaarheid uitbuiten)
- 11) 1. ♞d8+ ♞g8 2. ♞f6+ ♞g7 3. ♜g5 (afwikkelen)
- 12) 1. ♞b7+! ♜d6 2. ♞b4+ ♜e6 3. d5+ ♜f6 4. ♞h4+ (jagen + röntgenschaak)

77 Dame-eindspel: B

- 1) 1. g4+ hxg3ep 2. ♞h3+ ♜g6 3. ♞h7+ ♜f6 4. ♞g7+
- 2) 1. ♞h8+ ♜e7 2. ♞f8+ ♜e6 3. ♞f6+ ♜d5 4. ♞f3+
- 3) 1. ♞f2+! ♜e5! (1. ... ♜g5 2. ♞g2+!) 2. ♞h2+! ♜d5 (2. ... ♜f5 3. e4+ ; 2. ... ♜d4 3. e3+ ; 2. ... ♜e4 3. exd3+) 3. e4+
- 4) 1. ♞f3+ ♜g1 2. ♞e3+ ♜f1 3. ♞c1+ ♜g2 4. ♞d2+ ♜f1 5. ♞d1+ ♜g2 (5. ... ♜f2 6. ♞xh1 g2 7. ♞h2 ♜f1 8. ♜f3) 6. ♞e2+ ♜g1 7. ♜xg3
- 5) 1. ♞d2+ (1. ♞c3+? ♞b4 2. ♞a1+ ♜b5 3. ♞f1+ ♜c5 4. ♞f2+ ♜d5 5. ♞xb6 ♞c5) 1. ... ♞b4 2. ♞a2+ ♜b5 3. ♞e2+ ♜c5 (3. ... ♜a5 4. ♞a6#) 4. ♞e5#
- 6) 1. ♞b8+ ♜c4 2. ♞b3+ ♜d4 3. c3+
- 7) 1. ... ♞g1 2. g4 hxg4+ 3. ♜h4 ♞g2
- 8) 1. ♞h3+ (1. ♞e8+? ♞g8 2. ♞e7 ♞b8+) 1. ... ♜g8 2. ♞h7+ ♜f8 3. ♞h8+ ♞g8 4. ♞h4 (of 4. ♞h3! ♞c4 5. ♞f3+)
- 9) 1. ♞a3+! (1. ♞f6+? ♜e8 2. ♞c6+ ♜e7! 3. ♞c7+ ♜f6! 4. ♞f4+ ♜e7!) 1. ... ♜g7 2. ♞e7+ ♜h8 3. ♜h6
- 10) 1. ♜b3 (1. ♞c7 a4 2. ♜a3 h5) 1. ... a4+ (1. ... ♞f6 2. ♞b8+) 2. ♜c4 a3 3. ♜d5 a2 4. ♜e6
- 11) 1. ♞f2! ♞h7 2. ♞g2! ♞d3 3. ♞a8#
- 12) 1. ... f4+ 2. ♜f3 ♞e3+ 3. ♜g4 h5+ 4. ♜h4 ♞e1+

78 Paardeindspel: A

- 1) 1. ♜b5+ ♜a8 2. ♜b6 ♜b8 3. ♜c7#
- 2) 1. ♜e6 ♜b7 (1. ... g3 2. ♜c5#) 2. ♜d8+
- 3) 1. ♜d5 ♜c6 (1. ... ♜h8 2. b7) 2. ♜e7+
- 4) Tekening
- 5) Tekening
- 6) 1. ♜d7+ (1. g7? ♜g8 2. ♜d7+ ♜c6) 1. ... ♜xd7 2. e5!
- 7) 1. ... ♜f3+ 2. ♜f5 ♜f7 3. ♜d3 g6#
- 8) 1. ♜e8 ♜xd5 2. g4 fxg4+ 3. hxg4 ♜e6 4. gxh5
- 9) 1. d6 ♜c4 2. d7 ♜e5+ 3. ♜g8 ♜xd7 (3. ... ♜xg5 4. d8♞+) 4. ♜f7#
- 10) 1. e8♞+ ♜xe8 2. ♜g7+ ♜xg7 3. h6 ♜f7 4. h7
- 11) 1. ♜e7+ ♜xe7+ 2. ♜g5 ♜c8 (2. ... ♜d7 3. f7) 3. f7
- 12) 1. ♜e4! ♜e6 2. ♜f1 ♜f7 3. ♜g1 ♜g7 4. ♜xh1 ♜h6 5. ♜g3

79 Paardeindspel: B

- 1) 1. ♖d6 ♗e7 2. a7
- 2) 1. ♖d5 (1. c6? ♗b4 2. ♖c2+ ♗xc2 3. c7 ♖d4+ 4. ♗e4 (4. ♗g6 ♖c6) 4. ... ♗b5) 1. ... h4 2. ♗g4
- 3) 1. ♖g5+ ♗h8 (1. ... ♗h6 2. f4) 2. f3! ♖h6+ 3. ♗g6 ♖g8 4. ♖f7#
- 4) 1. g5 ♗d7 (1. ... ♖g6 2. ♖f7) 2. ♖f7! ♖g6 (2. ... ♖xf7 3. g6) 3. ♖e5+
- 5) 1. h6 ♖g6 (1. ... ♗xc6 2. f5 ; 1. ... ♗e6 2. h7 ♖g6 3. f5+! ♗xf5 4. ♖e7+ ; 1. ... ♗e4 2. f5! ♗xf5 3. h7 ♖g6 4. ♖e7+) 2. ♖e7+! ♖xe7 3. f5
- 6) 1. ♖e8 ♖e6 (1. ... ♖xe8 2. f7 ♗f5; 1. ... ♗f5 2. ♖xc7 ♗xf6 3. ♖xa6) 2. ♖g7 ♖f8 (2. ... b4 3. ♖xe6 b3 4. ♗g2 b2 5. ♖g7 b1 ♗ 6. h3#) 3. ♗g2 b4 4. h3# (Kubbel 1915)
- 7) 1. h6 (1. ♖f7? ♖xf7 2. e6 ♖h6 3. e7 ♖g8) 1. ... gxf6 2. ♖f7 ♖xf7 3. e6 ♖g5 4. e7 ♖h7 5. ♗e5
- 8) 1. ♖c5 ♗xb6 (1. ... d5 2. b7 ♗c7 3. b8 ♗+ ♗xb8 4. ♖d7+ ♖xd7 5. e6 ♗c7 6. e7) 2. ♖xd7+ ♖xd7 3. e6 ♖c5 (3. ... ♗c7 4. e7) 4. e7 ♖b7 5. ♗e5/e6
- 9) 1. ♗e6 ♖e8! (1. ... ♖e4 2. f3+) 2. ♗e7! ♖g7 3. ♗f7 ♖f5 (3. ... ♖h5 4. ♖e3#) 4. ♖f6#
- 10) 1. ♖d7! ♖xd7 (1. ... ♖d3+ 2. ♗f1 ♖xe5 3. ♖xe5 ♗xe5 4. g7 ; 1. ... ♖e4 2. ♖f8+ ♗xe5 3. g7 ♖f6 4. ♖d7+) 2. g7 ♗f7 (2. ... ♖f6 3. exf6 ♗f7 4. fxe7) 3. e6+! ♗xe6 (3. ... ♗xg7 4. exd7) 4. g8 ♗+
- 11) 1. ♗c2 ♖a3+ 2. ♗b3 ♖b1 (2. ... ♖b5 3. ♖c4#) 3. ♖f1 ♗b5 4. ♗b2
- 12) 1. h7 ♖g6 (1. ... ♖f7 2. e5 ♗d5 3. e6 ♗xe6 4. ♖g5+) 2. e5 ♗d5 3. ♖f4+

80 Lopereindspel (=) / Techniek: A

- 1) 1. ♗e7+ (1. d5? ♗c3+ 2. ♗xc3 pat) 1. ... ♗b4 2. ♗c5! ♗xc5 3. dxc5
- 2) 1. g5 (1. d7 ♗f6 2. ♗c7+ ♗b5 3. d8 ♗ ♖xd8 4. ♗xd8 ♗c6) 1. ... hxg5 2. ♗e1
- 3) 1. ♗f7 ♗g7 2. h6 ♗c3 3. ♗f8
- 4) 1. ♗b6 ♗g3 2. c7+ ♗xc7 3. ♗a7#
- 5) 1. ♗c7 (1. ♗b8 ♗d7 2. ♗xa7 ♗c7 3. ♗d5)
- 6) 1. ... ♗g4 (1. ... ♗f1 2. ♗xh4 e2 3. ♗xe2 ♗xe2 4. b5)
- 7) 1. ♗f8 ♗xf8 2. h6
- 8) 1. ♗xa4! (1. h6? axb3+ 2. ♗xb3 (2. ♗b2 ♗d3) 2. ... ♗d3) 1. ... ♗xa4 (1. ... ♗d6 2. ♗xb5 ♗e6 3. ♗e8 ♗f6 4. h6) 2. ♗b2 ♗b5 3. ♗c3
- 9) 1. g7 ♗f6 2. e7! ♗d7 (2. ... ♗h5 3. ♗f7!) 3. ♗e6!
- 10) 1. ♗a8 (1. ♗xa6 ♗xc6) 1. ... f4 2. c7 ♗f5 3. ♗b7
- 11) 1. ♗h1 (1. a7? h1 ♗ 2. ♗xh1 ♗d5 3. ♗xd5\$; 1. ♗g2 h1 ♗ 2. ♗xh1 ♗d5)
- 12) 1. ♗e3 ♗e1 2. h4 ♗xh4 3. ♗f6 ♗g3 4. ♗xg5#

81 Lopereindspel (=) / Techniek: B

- 1) 1. d3+ (1. g7? ♗h7 2. ♗e6 ♗b3 (2. ... ♗d3? 3. ♗f5+) 3. ♗f7 ♗a3 4. g8 ♗ ♖xg8 5. ♖xg8 ♗b3 6. ♗h7 c5 7. ♗f5 (7. ♗g8 ♗c2) 7. ... c4) 1. ... ♗xd3 (1. ... ♗xd3 2. ♗a6+) 2. g7 ♗h7 3. ♗f5+
- 2) 1. ♗f5! (1. ♗xe5 ♗g4) 1. ... ♗c7 (1. ... ♗g3 2. ♗g5 ♗c7 3. g4#) 2. g4+ ♗h6 3. ♗f8#
- 3) 1. ♗e4 ♗xe4 2. ♗e3 ♗g2 3. ♗d4
- 4) 1. d6+ ♗xd6 (1. ... ♗b8 2. d7 ; 1. ... ♗c8 2. ♗d5) 2. ♗d5! ♗xd5 (2. ... ♗c7 3. a7) 3. a7
- 5) 1. ♗f3! ♗c2 2. g8 ♗! (2. g8 ♗? ♗b3+ 3. ♗xb3=)
- 6) 1. f4 (1. ♗b1? h4 2. f4 h3 3. fxe5 h2 4. g7 h1 ♗ 5. g8 ♗ ♗e4+ ; 1. f3? ♗xa2 2. ♗c2 d4 3. f4 ♗h8 4. f5 a3 5. ♗h4 d3+ 6. ♗xd3 (6. ♗c1 d2+) 6. ... ♗b1 7. f6 a2 ; 1. ♗c2? h4) 1. ... ♗xf4+ (1. ... ♗h8 2. ♗h4) 2. ♗b1 (2. ♗c2? ♗e5 3. ♗f2 ♗xa2 4. ♗d3 ♗b1) 2. ... ♗e5 3. ♗g3 (3. ♗h4? ♗b4!) 3. ... ♗xg3 (3. ... ♗g7 4. ♗d6#) 4. g7
- 7) 1. ♗e5! dxe5 2. h6 e4 (2. ... ♗d4 3. ♗d3 ♗a1 4. ♗e4) 3. ♗c3 ♗b8 4. ♗d4 e3 5. h7
- 8) 1. ♗e8 ♗a4 2. c4 dxc4 3. d5 c3 4. dxc6+ ♗a7 5. c7
- 9) 1. ♗h4 ♗xh4 2. a5 ♗d8 3. b6 axb6 4. a6
- 10) 1. ♗e5 (1. ♗g4? ♗c4 2. ♗xf4 ♗b5 ; 1. ♗xf4? ♗c4 2. ♗g4 ♗b5) 1. ... f3 (1. ... ♗xe5 2. a7 ; 1. ... ♗c4 2. ♗xd4 ♗xd4 3. a7) 2. ♗h3 (2. ♗g3? ♗xe5+ 3. ♗xf3 ♗b8 ; 2. ♗xd4+? ♗xd4 3. a7 f2) 2. ... ♗xe5 3. a7 f2 4. ♗g2 (4. a8 ♗? f1 ♗+) 4. ... ♗d4 5. a8 ♗
- 11) 1. g7 ♗f7+ 2. ♗c5! ♗xa2 3. b4+ axb3ep 4. g8 ♗
- 12) 1. ♗h4 e4 (1. ... ♗c4 2. ♗e7 ♗xe7 3. h6 gxf6 4. g7) 2. h6 gxf6 3. ♗e7+ ♗xe7 4. g7 ♗g5 5. g8 ♗

82 Lopereindspel (=) / Verdedigen: A

- 1) 1. ♗h4! ♗f3 2. ♗g5! ♗xg5 pat (2. ... ♗e4 3. ♗xh6 gxf6 4. ♗xe2)
- 2) 1. ♗d5 (1. ♗a1? ♗e4 2. ♗c6 ♗d4) 1. ... ♗d8 2. ♗a1 ♗f6 3. ♗c4 ♗xa1 4. ♗b3
- 3) 1. ... ♗xf4+ 2. ♗xf4 ♗c6 3. ♗xf5 ♗b7 4. ♗e6 ♗c6 5. ♗e7 ♗b7 6. ♗d6 ♗a8 7. ♗b8 ♗xb8
- 4) 1. ♗g3! (1. ♗g1 ♗e3) 1. ... ♗d6 2. ♗g4

- 5) 1. ♖c2 ♗xc2 2. d7 b1♞+ 3. ♜c7
- 6) 1. ♜c4 ♜c2 2. ♗g7! (2. ♜b5? ♜b3 3. ♖c1 ♗g7 4. ♜a5 ♗f6 5. ♜b5 ♖c3) 2. ... ♗e7 3. ♗f6! ♗d6 4. ♗e5!
- 7) 1. ♗g3+ (1. ♗g1 ♜f4 2. ♜e2 ♗e5 3. h4 gxf4 4. ♗h2+ ♜g5 5. ♗xe5 f4) 1. ... f4 2. ♗h4! gxf4 (2. ... ♜f5 3. h3 ♜g6 4. ♜e2 ♜h5 5. ♗e1 ♗d8 6. ♜f1)
- 8) 1. ♗xc6 ♗d3 2. ♗e8+ ♗g6 3. ♖c6! (3. ♗b5?? ♗f7!) 3. ... ♗e4 (3. ... ♗f7 4. ♗f3+ ♜g6 5. ♗e4+) 4. ♗e8+ ♗g6 5. ♖c6
- 9) 1. c4! ♗a6 (1. ... ♗xc4! 2. ♗xc4 ♜b4 3. ♗a6! ♜c5 4. ♗xb7 ♜xb6 5. ♖c8) 2. c5 ♗xd3 pat
- 10) 1. f3! ♗xf3 2. ♜f2 h2 3. ♗d1! ♗xd1 (3. ... h1♞ 4. ♗xf3+) 4. ♜g2
- 11) 1. ♗g4! (1. ♗a6? ♗d7 2. ♗b5 ♗e6 3. ♖c6 ♜b4 4. ♗f3 ♜xc4! 5. ♗g4 ♜d5!) 1. ... ♜b4 2. ♗h5 ♗d7 3. ♗g4 ♖c6 4. ♗f3 ♗a4 5. ♗d1 ♗d7 6. ♗g4
- 12) 1. ... ♗b4+ (1. ... d5 2. ♗xd4 ♗b4+ 3. ♖c3) 2. ♜d3 d5

83 Problemen / Mat in twee: A

- 1) 1. ♗d4 ♜a1 2. ♞xa3#
- 2) 1. ♗h2 ♜c6 2. ♞b5#
- 3) 1. ♗b2 a4 (1. ... b3 2. a4#; 1. ... ♜a4 2. ♞d7#) 2. ♞d5#
- 4) 1. ♗d4+ ♜f4 2. ♞g4#
- 5) 1. ♗e1 ♜g4 2. ♞f5#
- 6) 1. ♞f3 ♜e1 (1. ... ♜c2 2. ♞d3#) 2. ♗b4#
- 7) 1. ♞e3 a4 (1. ... ♜a4 2. ♞b3#; 1. ... c4 2. ♞e8#) 2. ♞xc5#
- 8) 1. ♞c7 ♜a6 (1. ... ♜b4 2. ♞c5#) 2. ♗d3#
- 9) 1. ♞c7 (1. ♗e2+ ♜a4 (1. ... ♜b6? 2. ♞c7#)) 1. ... ♜b4 (1. ... ♜a6 2. ♗e2#) 2. ♞c5#
- 10) 1. ♜d4 ♜f2 2. ♞xe3#
- 11) 1. ♜e5 ♜e2 2. ♞d3#
- 12) 1. ♗g4 ♜d6 (1. ... ♜e4 2. ♞e3#; 1. ... ♜f4 2. ♞d4# ; 1. ... ♜f6 2. ♞e7#) 2. ♞c7#

84 Problemen / Mat in twee: B

- 1) 1. ♚a6 bxa6 2. b7#
- 2) 1. ♚g6 h6 2. ♚xh6#
- 3) 1. ♞h3 g5 (1. ... g6 2. ♞d7#; 1. ... ♜g6 2. ♞f5#; 1. ... h5 2. ♞xh5#) 2. ♞f5#
- 4) 1. ♞a1 e6 2. ♞a3#
- 5) Tekening
- 6) Tekening
- 7) 1. ♜f4 h6 (1. ... f5 2. ♞g5#; 1. ... ♚a8 2. ♞xh7#; 1. ... ♜h4 2. ♞g4#) 2. ♞g4#
- 8) Tekening
- 9) Tekening
- 10) 1. ♞e5 ♜xg6 (1. ... ♚a8 2. ♞xg7# ; 1. ... h5+ 2. ♞xh5# ; 1. ... ♜h8 2. ♚xh6#) 2. ♞f5#
- 11) 1. ♞b1 ♚c8 2. ♚c7#
- 12) 1. ♞c6 bxc6 (1. ... axb6 2. ♞a4#; 1. ... cxb6 2. ♞xc8#) 2. ♚b8#

85 Problemen / Mat in twee: C

- 1) 1. ♜d2 ♜b5 2. ♞c4
- 2) 1. ♞c3 d1♞ (1. ... d1♜ 2. ♜g3#; 1. ... ♜d1 2. ♞xd2#) 2. ♞e3#
- 3) 1. ♞d1 f3 2. ♞d2#
- 4) 1. ♜b1 d4 2. ♞e2#
- 5) 1. ♞g3 c3 2. ♞d3#
- 6) 1. c4 a3 (1. ... ♜a6 2. ♞a8#; 1. ... ♜b4 2. ♞c3#) 2. ♞xa3#
- 7) 1. ♜b5 f4 2. ♞e6#
- 8) 1. ♞g4 c5 (1. ... ♜c5 2. ♞c4#) 2. ♞e4#
- 9) 1. ♜e6 g3 2. ♞h8#
- 10) 1. ♞f3 d6 (1. ... ♜d4 2. ♞f4#; 1. ... ♜d6 2. ♞f6#) 2. ♜c6#
- 11) 1. ♜c4 ♜xd3 (1. ... ♜d5 2. ♞d6#; 1. ... exd3 2. ♞e5#) 2. ♞d2#
- 12) 1. ♜c4 ♜a4 (1. ... ♜a6 2. ♞b7#; 1. ... ♜xc4 2. ♞d3#) 2. ♞d7#

87 Toets / Mix: A

- 1) 1. ... ♚d3 2. ♞xd3 (2. ♗d2 ♞xg2#) 2. ... ♞xg2# (uitschakelen verdediging: weglommen + mat)
- 2) 1. ♞xh4+ ♜xh4 (1. ... ♗xh4 2. ♜f5+ ♜h3 3. ♗g2#) 2. ♜f5+ ♜h5 3. ♗f7# (mat in drie: toegang)
- 3) 1. ♗f4 (1. ♗xb7 ♗c5) 1. ... ♗d6 2. ♗xb7 (pennen + uitschakelen verdediging: weglommen + hout)

- 4) 1. ... ♖f3+ 2. ♗xf3 ♕xc3+ (aftrekschaak: toegang)
- 5) 1. ... ♕xe3 2. ♖xe3 (2. ♗xe3 ♜xf5) 2. ... ♜f3 (dubbele aanval: uitschakelen verdediging)
- 6) 1. e6 fxe6 2. ♗b2 (koningsaanval: baanruiming)
- 7) 1. ♜fd1 ♗xf4 2. ♜xd8+ ♕c7 3. ♖e6+
- 8) 1. ... ♕xg1 2. ♕xe6 (2. ... ♕xh3 3. ♜hxg1 g4 h5 4. ♜g3 hxg4) 2. ... ♕d4
- 9) 1. ♖eg5+ ♕g8 (1. ... fxe5 2. ♖e5+) 2. ♗xe6+ / 2. ♖xe6 (dubbele aanval: uitschakelen verdediging)
- 10) 1. ... ♕f2 2. ♗f4 (2. ♗xf2 ♗xh2#; 2. ♜xf2 ♗d1+) 2. ... ♕e3 (uitschakelen verdediging: weglukken + mat)
- 11) 1. ♕xe5 ♕xe5 2. ♗a5+ ♕d7 3. ♗xe5 (penning: staartstuk jagen + gepend stuk is geen goede verdediging)
- 12) 1. ♗xh6+ ♕xh6 2. ♜xg6+ ♕h7 3. ♜a3 (koningsaanval: toegang)

88 Toets / Mix: B

- 1) 1. ... ♖h4+ 2. ♕g1 (2. gxe4 ♗g4+ 3. ♕h1 ♜xf1+) 2. ... ♗xf1+ 3. ♜xf1 ♜xf1# (koningsaanval: toegang)
- 2) 1. ♜f3 ♗xd3 2. ♖xe7+ (tussenzet)
- 3) 1. f4 (1. ♜ae1 ♖a2) 1. ... d6 (1. ... ♗d4+ 2. ♗xd4+) 2. e5 dxe5 3. ♗xc3 (uitschakelen verdediging: onderbreken)
- 4) 1. ... ♗e1+ 2. ♕g2 ♗h1+ 3. ♕xh1 ♕f3+ 4. ♕g1 ♜c1# (koningsaanval: matbeeld: onderste rij)
- 5) 1. a5 ♗a7 (1. ... ♗a5 2. ♖b3) 2. ♖b3 (penning: staartstuk jagen + aanval op een gepend stuk)
- 6) 1. ♜xg7+ ♕xg7 2. ♗g3+ ♕f8 (2. ... ♕h8 3. ♖xf7#) 3. ♕h6# (koningsaanval: toegang)
- 7) 1. ♖g5 ♕f5 (1. ... c5 2. ♗e4) 2. ♗d5+ (dubbele aanval: jagen)
- 8) 1. ... ♗d3 2. ♕xd3 ♖xd3+ 3. ♕b1 ♖xf2+ (dubbele aanval: lokken)
- 9) 1. ♖e6 (1. ♜h3 ♕f5) 1. ... ♕xe6 2. ♗xh7+ ♕xh7 3. ♜h3+ (koningsaanval: toegang)
- 10) 1. ♜f6 ♖xf6 (1. ... ♜xf6 2. ♖e7+; 1. ... ♕xf6 2. ♗xe6+ ♗f7 3. ♖xf6+ ♖xf6 (3. ... ♕f8 4. ♕h6+ ♗g7 5. ♖xd7#) 4. ♗xc8+) 2. ♗xe6+ ♕g7 3. ♗xc8 (koningsaanval)
- 11) 1. ♗d4 ♗e7 2. ♗b6 ♗xd7 (2. ... a4 3. ♕g5 ♕xg5 4. ♗xd8+ ♗xd8 5. fxe5) 3. ♗xf6 (vrijpion verzilveren)
- 12) 1. ♖g5+ (1. ♖f8+? ♕h6 2. ♖e6 ♕h5) 1. ... ♕xg5 (1. ... ♕h6 2. ♜h8+ ♕xg5 3. h4#) 2. ♖f7 b1♗ 3. ♜h8# (mat in het eindspel: blokkeren)

89 Toets / Mix: C

- 1) 1. ♕xh7+ ♕xh7 2. hxg5+(tussenzet)
- 2) 1. b5+ cxb5 2. ♖c6 b4+ 3. ♖xb4+ (kwetsbaarheid uitbuiten: slechte stand stukken)
- 3) 1. ... ♜a1 2. ♗e2 ♗g1+ 3. ♜xg1 ♜xg1# (kwetsbaarheid uitbuiten: overwicht aanvallers)
- 4) 1. ♖f5 exf5 2. exf6 g6 3. ♗h6 (koningsaanval: uitschakelen verdediging)
- 5) 1. ♕h7+ ♕h8 2. ♖f7+ ♜xf7 3. ♜e8+ ♜f8 4. ♜xf8# (koningsaanval: overwicht aanvallers)
- 6) 1. ♕xc7+ ♜xc7 2. ♗e8+ ♕xe8 3. ♜b8+ ♜c8 4. ♜xc8# (koningsaanval: matbeeld: onderste rij)
- 7) 1. ♕xd6 ♗xd6 2. ♖b5 (2. ♖e4) 2. ... axb5 3. ♜xc8+ ♕e7 4. ♜xh8 h6 5. ♗xb5 (aftrekaanval)
- 8) Tekening
- 9) Tekening
- 10) 1. ♗xh6+ ♕xh6 2. ♜xh6+ ♕g8 3. ♕a2+ ♕f8 4. ♜h8# (mat in vier)
- 11) 1. ♕e2! (1. e5 c5 2. e6 c4 3. e7 c3 4. e8♗ c2+; 1. ♖d2 ♖b2 2. e5 (2. ♖d3 ♖b3 3. ♖d4 ♖b4 4. e5 c5+ 5. ♕e3 ♕b5) 2. ... c5 3. e6 c4 4. e7 c3+) 1... ♖b2 (1. ... c5 2. ♖d3) 2. e5 c5 3. e6 c4 4. e7 c3 5. e8♗ c2 6. ♗b5+ ♕c1 7. ♕e3 2. e5 (Iriarte 2000) (wedren: tempowinst vermijden)
- 12) 1. ... ♖xf3+ 2. gxf3 (2. ♗xf3 ♗a5+ 3. ♕f1 ♗a6+) 2. ... ♗xd1+ 3. ♕xd1 0-0-0+ (dubbele aanval: lokken)

90 Toets / Mix: D

- 1) 1. ♖e6 dxe6 2. ♗xe6+ ♜f7 3. ♜xd8+ (aftrekaanval: uitschakelen verdediging)
- 2) 1. ... ♗f7+ 2. ♕h4 ♜xf5 (aftrekaanval: batterij neerzetten)
- 3) 1. ♗g7+ ♖xg7 2. hxg7+ ♕xg7 (2. ... ♕h8 3. ♜h8+ ♕xg7 4. ♕f6#) 3. ♕f6+ ♕f8 4. ♜h8# (koningsaanval: matbeeld: ♜♕)
- 4) 1. ♕xd5 cxd5 (1. ... exd5 2. ♗f5) 2. ♗a4+(uitschakelen verdediging: toegang)
- 5) 1. ... ♕xd4+ 2. ♗xd4 ♖e2+ 3. ♕f1 (3. ♖xe2 ♗e1#) 3. ... ♖xd4 (aftrekaanval)
- 6) 1. ♖d4 ♖xd4 2. ♖xe7+ ♕g7 3. ♗xd4+ (uitschakelen verdediging: weglukken + hout tussenzet)
- 7) 1. ♜b8+ (1. ♖d6 ♜c8) 1. ... ♕f7 2. ♜b7 ♜e7+ 3. ♖d6 (Prokes 1951) (vrijpion maken)
- 8) 1. ... ♖xf2 2. e3 (2. ♜xf2 ♗xb2 3. ♗xb2 c1♗+) 2. ... ♖h3+ 3. ♕g2 ♗xd3 4. ♕xh3 ♗xf1+ (vrijpion verzilveren)
- 9) 1. f6 ♕xg3 (1. ... ♗xd6 2. ♗g7#; 1. ... ♗xf6 2. ♜xe8#) 2. fxe7+ ♕xe7 3. ♖f5+ (tussenzet)
- 10) 1. ♜a7 ♗xa7 2. d7 (uitschakelen verdediging: onderbreken + mat)
- 11) 1. ... ♕h4 2. ♗xh4 (2. ♖g3 ♖xh2) 2. ... ♗h5 3. ♗xh5 (3. ♗g3 ♗xh2+ 4. ♗xh2 ♖f2#) 3. ... ♖f2# (koningsaanval: uitschakelen verdediging)
- 12) 1. ... ♗xd4 2. ♜ad1 f5 (2. ... ♖xb3? 3. ♜xd4 ♖xd4 4. ♕h6) 3. ♗g3 ♖xb3 (materiaal winnen dankzij tussenzet)

91 Toets / Mix: E

- 1) 1. g4 ♖h4 2. g5 (aftrekaanval: doelstuk jagen)
- 2) 1. ... ♙g4 2. ♜e3 ♙xc3 (uitschakelen verdediging: weglukken + hout)
- 3) 1. ♖xb6 ♖xb6 2. ♜d7+ ♙e8 (2. ... ♙g8 3. f7+ ♙h8 4. ♙g7+) 3. ♜e7+ (3. ♜fd1 ♖c5 4. f7#) 3. ... ♙d8 4. ♜d1+ (uitschakelen verdediging: slaan + mat)
- 4) 1. ♜e6 ♖xc2 (1... ♖xe6 2. ♜h8#) 2. ♜h8# (koningsaanval: matbeeld: ♜♘)
- 5) 1. ... ♙d8 2. ♜d7 ♜xd4 3. ♜xd4 ♙b6 (penning: kopstuk lokken + aanval op een gepend stuk)
- 6) 1. ... h6 2. ♖xh6 ♜xf1+ 3. ♙h2 ♘g4+ (dubbele aanval: lokken + jagen)
- 7) 1. ♘b5 axb5 2. ♙b6 (insluiten)
- 8) 1. ♙xc6 bxc6 (1. ... ♖xc6 2. ♜xe7) 2. ♘e5 ♙xd1 3. ♘d7 (aftrekaanval: uitschakelen verdediging)
- 9) 1. ♘fxe5 (1. ♘cxe5 ♙xe5) 1. ... ♙xe5 2. ♙a3 ♖f6 3. ♘e5 ♖xe5 4. ♙xf8 ♙xf8 5. ♖xh7 (röntgenaanval: uitschakelen verdediging)
- 10) 1. ♜f7! (1. ♙xg6 ♜e7) 1. ... ♙xf7 2. ♖xh7+ ♙f8 3. ♙xg6 (koningsaanval: stukken erbij)
- 11) 1. ♜e2 ♖xe2 2. ♖d8+ ♜xd8 3. ♜xd8# (uitschakelen verdediging: weglukken + mat)
- 12) 1. ♜e6 (1. ♜e8+ ♙h7 2. ♖a8 g5) 1. ... ♖g5 2. ♜e8+ (uitschakelen verdediging)

92 Toets / Mix: F

- 1) 1. ♘f6+ ♙xf6 (1. ... ♙h8 2. ♖xf7) 2. ♜xf8+ (uitschakelen verdediging: weglukken + hout)
- 2) Tekening
- 3) Tekening
- 4) 1. ♙xf6 ♙xf6 2. ♖h7 g6 3. hxg6 (koningsaanval: uitschakelen verdediging)
- 5) 1. ... g5 2. ♘f3 ♙g4 (penning: kopstuk jagen + aanval op een gepend stuk)
- 6) 1. ... ♖f3 2. ♖xf3 ♘xf3+ 3. ♙f2 ♘d2 (dubbele aanval: lokken)
- 7) 1. ♖h6 ♖xe5 2. ♖xh7+ ♙xh7 3. ♙g2# (koningsaanval: matbeeld: ♜♜)
- 8) 1. ♖xf7+ ♘xf7 2. ♜g8+ ♙h6 3. ♘xf7# (mat in drie)
- 9) 1. ... ♜gc8 2. ♜f1 ♖xa1 (uitschakelen verdediging: matbeeld onderste rij)
- 10) 1. ♜xd5 ♖xe5 2. ♜xd8+ ♜xd8 3. ♙xe5 (uitschakelen verdediging: slaan + hout tussenzet)
- 11) 1. f4 h6 2. fxe5 hxg5 3. exf6+ (aanval op een gepend stuk)
- 12) 1. ♖h5 gxh5 2. ♜xh6+ ♙g8 3. ♜h8# (koningsaanval: toegang)

93 Toets / Mix: G

- 1) 1. ♜e1 ♜xe1 (1. ... ♙xd3 2. ♜xf8) 2. ♜xf5 (uitschakelen verdediging: weglukken + hout tussenzet)
- 2) 1. e5 dxe5 2. ♙xf6 (uitschakelen verdediging: slaan + hout)
- 3) 1. ♖e6+ fxe6 (1. ... ♘xe6 2. ♘xe5#) 2. ♙xe6+ ♘xe6 3. ♘xe5# (mat in drie: toegang)
- 4) 1. ♘xd4 exd4 2. e5 (aanval op een gepend stuk)
- 5) 1. ... ♖h4 2. gxh4 ♘h3# (koningsaanval: toegang)
- 6) 1. ♜xf6 gxf6 2. ♖xf6+ ♙g7 3. ♖f8+ ♜xf8 4. ♜xf8# (koningsaanval: toegang)
- 7) 1. 0-0-0 ♜fb8 2. ♜xh7+ ♙xh7 3. ♜h1+ (dubbele aanval: hout + dreiging)
- 8) 1. ♖b4 (1. ♙xe7+ ♙xe7 2. ♘c3 ♖xf1+) 1. ... ♙xg5 2. ♖d6+ (aanval op een gepend stuk)
- 9) 1. ♜xc4 ♖xc4 (1. ... ♜d1+ 2. ♜c1) 2. ♖xd8+ (uitschakelen verdediging: weglukken + mat)
- 10) 1. ♘g5 ♖d7 2. g4 h6 3. ♘h3 ♘xf4 4. ♘xf4 ♙xe5 5. ♘xg6 (insluiten)
- 11) 1. ♖d7 ♙xd7 (1. ... ♖e6 2. ♖d8+) 2. ♜a8+ (uitschakelen verdediging: weglukken + mat)
- 12) 1. ... ♙h8 2. ♖f7 ♘e5 (insluiten)

94 Toets / Mix: H

- 1) 1. ♘d6+ ♙f8 (1. ... ♘d6 2. ♖xh4) 2. ♘f5 gxf5 (2. ... ♖xf4 3. ♜d8#) 3. ♖xh4 (uitschakelen verdediging: slaan + hout)
- 2) 1. ♘d5 ♘xf2 2. ♖xb3 ♖d7 3. ♜xf2 (aftrekaanval)
- 3) 1. d7+ ♘d7 (1. ... ♙d8 2. ♖c8+ ♜xc8 3. dxc8#) 2. ♖c8+ ♜xc8 3. ♜xc8# (mat in drie)
- 4) 1. ♖b3+ ♙a8 2. ♖xf7 (uitschakelen verdediging: weglukken + mat tussenzet)
- 5) 1. ... ♙xf2+ (1. ... ♙f8? 2. ♖f5+ ♙g8 3. ♖e6+ ♙h7 4. ♖f7) 2. ♙xf2 (2. ♙h1 ♘e3+ 3. ♖f3 ♜xf1#; 2. ♙g2 ♘e3+ 3. ♙xf2 ♘xg4+) 2. ... ♜xf1+ 3. ♙xf1 ♘e3+ (dubbele aanval: lokken)
- 6) 1. ... ♘xc3 2. bxc3 ♖xc3+ (koningsaanval: toegang)
- 7) 1. ♙c5! ♜a1 (1. ... ♜d3 2. b3+! (2. ♜xd3=) 2. ♙c4! ♜a2 3. ♜c1! (Afek 1998) (aanval in het eindspel)
- 8) 1. ♙b5+ ♙c6 2. ♖xd5 exd5 3. ♙xc6+ ♘xc6 4. ♘xc5 (uitschakelen verdediging: slaan + hout)
- 9) 1. ♘d7+ ♙xd7 2. ♘d5 (koningsaanval: uitschakelen verdediging)
- 10) 1. Dh3 g6 (1. ... h6 2. ♖f5 g6 3. ♖xg6) 2. ♙xg6 (koningsaanval: verzwakking uitlokken)

11) 1. ♖d5 ♜e4 2. ♖d8+ (aftrekaanval: batterij neerzetten; doelstuk jagen)

12) 1. ... ♜f6 2. ♜xa8+ ♚e7 (koningsaanval: stukken erbij)

95 Toets / Mix: I

- 1) 1. ♕c3+ ♜xc3 2. ♜f6+ ♚g8 3. ♖e7 (uitschakelen verdediging: weglukken + mat)
- 2) 1. ... ♜e2+ 2. ♚h1 ♜xe3 3. fxe3 ♜xg3+ (uitschakelen verdediging: weglukken + mat)
- 3) 1. ... ♖c1 2. ♖xd4 (2. ♜xc1 ♜xf2+ 3. ♚h1 ♜xg2#) 2. ... ♖xe1+ 3. ♚h2 ♖xd4 (uitschakelen verdediging: weglukken + mat)
- 4) 1. ... ♖xb5 2. axb5 ♜d3+ (dubbele aanval: uitschakelen verdediging)
- 5) 1. ♜e4 dxe4 2. ♕xh6+ (aftrekaanval)
- 6) 1. ♕b5 ♕xb5 2. ♜c8# (aftrekaanval)
- 7) 1. ♜f5 ♜e4 (1. ... ♕e5 2. ♜e7+) 2. ♕e7 (uitschakelen verdediging: wegjagen + hout)
- 8) 1. ... ♜xe4 2. ♕xe7 ♜xe7 3. ♜xe4 ♜b4+ 4. c3 ♜xc4 (aftrekaanval en dubbele aanval)
- 9) 1. ... ♜f3+ 2. ♚h3 ♕c4 3. f8♜ ♕f1# (mat in drie)
- 10) 1. ... e5 2. fxe5 dxe5 3. ♜f5 ♕xf5 4. exf5 e4 (insluiten)
- 11) 1. ♖e8+ ♖xe8 2. ♜xg7+ ♚xg7 3. ♜e8+ (dubbele aanval: lokken)
- 12) 1. ♜h4 ♜g6 (1. ... ♖a7 2. ♖xf8+) 2. ♕xg6 (uitschakelen verdediging: weglukken + mat)

96 Toets / Mix: J

- 1) 1. ♕d4 ♜xe2 (1. ... ♜b8 2. ♜xe8+ ♜xe8 3. f7+ ♜e5 4. ♕xe5#) 2. f7+ ♜e5 3. ♕xe5+ ♖xe5 4. f8♜# (uitschakelen verdediging: weglukken + mat)
- 2) 1. ... ♜d4 2. exd4 exd3+ (aftrekschaak: toegang)
- 3) 1. ♕g5 ♜e8 2. ♕xh6 (dubbele aanval: jagen + uitschakelen verdediging)
- 4) 1. ♜d6+ ♚b8 2. ♜xc7+ ♚xc7 3. ♜xa6# (koningsaanval: matbeeld: ♜♜)
- 5) 1. ♖b8+ ♚xb8 2. ♕xd6+ ♚c8 3. ♜b6+ ♚d8 4. ♕c7# (magneet)
- 6) 1. ... ♖xd2 2. ♖xd2 ♜xe3+ (dubbele aanval: lokken)
- 7) 1. ... ♜g1+ 2. ♜xg1 ♖xg1+ 3. ♚xg1 ♜e2+ 4. ♚f2 ♜xf4 (dubbele aanval: lokken)
- 8) 1. ♜f8+ ♚b7 2. ♜d6+ ♚a6 3. ♜c8# (mat in drie: toegang)
- 9) 1. ... ♜xd5 2. exd5 e4 3. ♕xg7 (3. dxe4 ♕xb2) 3. ... exf3 (aftrekaanval)
- 10) 1. ... ♜xh2+ 2. ♚xh2 ♕xe5+ 3. ♚g1 ♖xa7 (tussenzet)
- 11) 1. ... g5 2. ♕xg5 ♕xh6 3. ♕xh6 ♜b6+ (dubbele aanval: baanruiming + lokken)
- 12) 1. ... ♖e5 2. ♕e4 (2. ♚g1 ♖e2; 2. ♜c2 ♖xf5+ 3. ♚e2 ♜xg2+) 2. ... ♖xe4 (penning: doelstuk lokken)

97 Toets / Mix: K

- 1) 1. ♖c8+ ♚f7 2. ♖xc4 (dubbele aanval: jagen + lokken)
- 2) 1. ♕xf7+ ♚xf7 2. ♖xd7+ ♕xd7 3. ♜xc5 (uitschakelen verdediging: slaan + hout tussenzet)
- 3) 1. ... ♕e2 2. ♕xf3 (2. ♖g1 ♖xg2 3. ♖xg2 ♜f1+ 4. ♖g1 ♕f3+) 2. ... ♕xf3+ 3. ♜g2 ♖xg2 4. ♖f1 dxe4
- 4) 1. ♜c4 ♕e6 2. ♜xc5 (uitschakelen verdediging: weglukken + hout)
- 5) 1. ... ♖a2 2. ♕f3 (2. ♖b6 ♖a7) 2. ... ♖xa6 (penning: gepend stuk is geen goede verdediger)
- 6) 1. ♖d8+ ♚xd8 2. ♜f7+ (dubbele aanval: lokken); 1. ... ♕xd8 2. ♜xe5 (uitschakelen verdediging: weglukken + hout); 1. ... ♚e7 2. ♜xe5 ♕xe5 3. ♖xh8
- 7) Tekening
- 8) Tekening
- 9) 1. ♜xh5 gxh5 2. ♜xf7+ ♚h7 3. ♖g7# (koningsaanval: toegang)
- 10) 1. ... b6 2. ♕xb6 ♕a6 (röntgenaanval: baanruiming)
- 11) 1. ... ♖d3 2. ♜a4 (2. ♖xd3 ♜f1#; 2. ♖e1 ♖d2 3. ♜e2 ♖xe2) 2. ... ♖d2 (uitschakelen verdediging: weglukken + mat)
- 12) 1. ... h6 2. ♕e7 ♚f7 (penning: kopstuk jagen + aanval op gepend stuk)

98 Toets / Mix: L

- 1) 1. ... ♕xg4 2. ♜xh4 ♜d3# (matbeeld: ♕♜)
- 2) 1. ♜c6 ♜d7 2. ♜xd5+ ♜xd5 (dubbele aanval: richten + lokken)
- 3) 1. f4 ♕xf4 2. h5+ ♚g5 3. ♖g8# (mat in het eindspel: blokkeren)
- 4) 1. ♖xd7+ ♖xd7 2. ♜e6+ ♚b8 3. ♖xd7 (uitschakelen verdediging: wegjagen + hout)
- 5) 1. ... ♜xf2+ (1. ... ♖xb2? 2. ♖a8+) 2. ♚xf2 (2. ♜xf2 ♖xc1+ 3. ♜e1 ♖xe1+ 4. ♚f2 ♖f1+ 5. ♚e2 ♖b2+ 6. ♚d3 g6) 2. ... ♖xb2+ 3. ♕c2 (3. ♚f3 ♖xc1) 3... ♖xc2+ 4. ♖xc2 ♖xc2+ (tussenzet)
- 6) 1. ... ♜e4 2. ♜e1 (2. fxe4 ♕g5) 2. ... ♜f2 (aftrekaanval)
- 7) 1. ♕g6 ♖f8 2. ♕xf7 (dubbele aanval: lokken)

- 8) 1. ♖d5 ♗d6 2. ♗h5 ♕b4+ 3. ♜d1 c6 4. ♕xe5 (penning: staartstuk jagen + aanval op een gepend stuk)
- 9) 1. ♗xe5 ♕xe5 2. ♜xd8 ♜axd8 3. ♕xc4 (uitschakelen verdediging: slaan + hout)
- 10) 1. ... ♜g4 2. ♕xg4 ♖xg4 3. f4 ♕xg5 (dubbele aanval)
- 11) 1. h6 g6 (1. ... ♖xe4 2. h7+ ♜h8 (2. ... ♜f8 3. h8♗#) 3. ♖xf7#) 2. h7+ ♜g7 3. ♗h4 (koningsaanval)
- 12) 1. ... ♜xd1+ 2. ♕xd1 ♗xe3 3. exf6 ♗e1+ (uitschakelen verdediging: slaan + hout)

99 Toets / Mix: M

- 1) 1. ... ♕xb5 2. axb5 ♖xc7 3. ♜xa8 ♖xa8 (uitschakelen verdediging: slaan + hout)
- 2) 1. ♜xa6 bxa6 2. ♕c6 (insluiten)
- 3) 1. ♗xf6+ ♗xf6 (1. ... ♜xf6 2. ♖h5#) 2. ♖h5+ (dubbele aanval: lokken)
- 4) 1. ... ♖a2 2. ♖ef3 ♖c3 (tussenzet)
- 5) 1. ♖d6 ♜f8 2. ♖f7+ (uitschakelen verdediging: weglokken + mat)
- 6) 1. ... gxf4 2. ♕xf4 e5 3. ♕g3 f4 (dubbele aanval: lokken + jagen)
- 7) 1. ... ♗c6 2. ♜f1 (2. f3 ♗c1+ 3. ♜f2 ♗xd2+) 2. ... ♗c1+ (dubbele aanval: dreiging + dreiging)
- 8) 1. ♕b5 axb5 2. ♗b8+ ♜c8 3. ♗xa7 (dubbele aanval: uitschakelen verdediging)
- 9) 1. ... ♖g4 2. ♗f3 ♗xd4+ (aftrekaanval)
- 10) 1. ... ♕c5 2. ♖xc5 ♜xe1+ 3. ♗xe1 ♗xg2# (uitschakelen verdediging: weglokken + mat)
- 11) 1. ♗f5 g6 2. ♗xd7 (dubbele aanval: uitschakelen verdediging + lokken)
- 12) 1. ... ♗b4 2. ♕d3 (2. ♗xb4 cxb4) 2. ... ♗xb3

100 Toets / Mix: N

- 1) 1. ... ♗c3+ 2. ♗xc3 ♕xc3+ 3. ♕d2 ♕xa1 (dubbele aanval: lokken)
- 2) 1. ♕g5 h6 2. g4 (insluiten)
- 3) 1. ♗g6 ♖e6 2. ♜xh7# (mat)
- 4) 1. b4 ♗xb4 2. ♜b1 ♗a5 3. ♜b5 (uitschakelen verdediging: wegjagen + hout)
- 5) 1. e4 ♖cxe4 (1. ... ♕g6 2. e5) 2. ♕xe4 ♕xe4 3. ♕xf6 (uitschakelen verdediging: slaan + hout)
- 6) 1. ♗g2 ♜xg3 2. ♗a8+ (dubbele aanval: hout + dreiging)
- 7) 1. ♜xg7+ ♜h8 2. ♜g8+ ♜xg8 (2. ... ♜xg8 3. ♗c3+ ♜g7 4. ♜xd5) 3. ♗g3+ (tussenzet)
- 8) 1. ♜xd7 ♜xd7 2. ♕xf6+ ♗xf6 3. ♗g4+ (dubbele aanval: lokken + uitschakelen verdediging)
- 9) 1. ♖fg5 fxg5 2. ♖f6 ♕xf6 3. ♕e4 (koningsaanval: uitschakelen verdediging blokkeren)
- 10) 1. ♕e4 a6 (1. ... ♕xe4 2. ♗c8+ ♗f8 3. ♗xf8#; 1. ... ♗xe4 2. ♗xg7#; 1. ... ♖f3+ 2. ♕xf3 ♕xf3 3. ♗c8+ ♗f8 4. ♗xf8#) 2. ♕xb7 ♗xb7 3. ♗xe1 (uitschakelen verdediging: weglokken + hout)
- 11) 1. ♖de6 (1. ♖fe6 fxe6 2. ♖xe6 ♗c8) 1. ... fxe6 2. ♕xe6+ ♜h8 3. ♖g6+ ♜h7 4. ♖f8+ ♜h8 5. ♗h7+ ♖xh7 6. ♖xh7 (koningsaanval: uitschakelen van de verdediging)
- 12) 1. ♖g7+ (dankzij dubbele penning) 1. ... ♜e7 (1. ... ♗xg7 2. ♗xe6+) 2. ♗xf7+ ♜xf7 3. ♖xe6 (dubbele aanval: uitschakelen verdediging)

101 Toets / Mix: O

- 1) 1. ... ♗xf2+ 2. ♜xf2 ♖xe4+ (dubbele aanval: lokken + staartstuk lokken)
- 2) 1. ♖d7 ♕xd7 (1. ... ♜axd7 2. ♜xh3#) 2. ♜f3 ♕e6 3. ♜fxh3+ ♜g8 (3. ... ♕xh3 4. ♜xh3#) 4. ♜h8#
- 3) 1. ♖f5 ♗c7 2. ♖xd6 ♗xd6 3. ♕f4 (röntgenaantal: lokken)
- 4) Tekening
- 5) 1. cxd6 ♕xd6 2. ♖f6+ ♜h8 3. ♗xd4 (uitschakelen verdediging: weglokken + hout)
- 6) 1. ... ♗b5 2. b3 ♗xa4 (2. ... ♕a3+ 3. ♖b2 ♖b6 is goed maar minder dwingend) (uitschakelen verdediging: wegjagen + mat)
- 7) Tekening
- 8) 1. ♗f2 ♖c6 (1. ... e5 2. ♗f8+ ♜e6 3. ♗g8+) 2. ♗h4+ (koningsaanval: stukken erbij)
- 9) 1. ♗xh6 f6 (1. ... gxh6 2. ♜dg4+ ♜h7 3. ♜xh6#) 2. ♗h7+ ♜f7 3. ♜xd7+ (koningsaanval: toegang)
- 10) 1. ... ♕g1 2. ♖a5 ♗g4+ 3. ♜xg4 hxg4# (mat dreigen)
- 11) 1. ♖b7 ♖c8 2. ♜xd7+ ♜xd7 3. ♖e6+ ♜xb7 4. ♜xd7+ (dubbele aanval: uitschakelen verdediging)
- 12) 1. ♗xh7 ♖c6 2. ♗g6+ (uitschakelen verdediging: slaan + mat)

102 Toets / Mix: P

- 1) 1. ... ♗xg3 2. ♗xg3 ♜xf1+ (uitschakelen verdediging: slaan + hout)
- 2) 1. ♖d5 cxd5 (1. ... ♜he8 2. ♖e7+) 2. ♜c2+ (koningsaanval: stukken erbij)
- 3) 1. ♜d8+ ♜xd8 2. ♕xc5 (tussenzet)
- 4) 1. ... ♗g1+ 2. ♜b2 a3+ 3. ♜xa3 ♗c1# (mat in drie)
- 5) 1. ... ♕xd2+ (1. ... a6 2. ♗xb4 ♖xb4 3. ♕xb4) 2. ♖bxd2 a6 (insluiten)

- 6) 1. ... ♖d4 2. ♙e3 ♙xe3 3. ♜xe3 d4 (dubbele aanval: lokken)
- 7) 1. ♖d4 (1. ♜xf5? ♙xg2+) 1. ... ♜xd4 2. ♜xf5 (tussenzet)
- 8) 1. ... ♙e2 2. ♘xd4 (2. ♜d2 ♙xf3) 2. ... ♙xd1 (dubbele aanval)
- 9) 1. ♘b6+ ♜xb6 2. ♜g4+ ♘b8 3. ♜xd8+ (uitschakelen verdediging: weggagen + hout)
- 10) 1. ... ♜xb3 2. ♜xb3 ♘d2+ (dubbele aanval: lokken)
- 11) 1. ♜xb7+ ♜xb7 2. ♙xa6 (penning: kopstuk lokken + aanval op een gepend stuk kruispenning)
- 12) 1. ♙xc5 dxc5 2. ♜f4 (dubbele aanval: baanruiming)

103 Toets / Mix: Q

- 1) 1. ♘e7+ ♘b8 2. ♜xd8+ ♜xd8 3. ♜xd8# (uitschakelen verdediging: weggagen + hout)
- 2) 1. ... ♙xc3 2. ♜xb4 ♜e2+ (uitschakelen verdediging: slaan + hout)
- 3) 1. ... ♜e3 2. ♜b7+ (2. ♜5xe3 ♜f2+ 3. ♘h1 ♜h2#) 2. ... ♘h8 3. ♜f1 ♜xe5 (uitschakelen verdediging: wegllokken + mat)
- 4) 1. ... ♜xd2+ 2. ♘xd2 ♜8e2+ 3. ♘c3 (3. ♘c1 ♜c2+ 4. ♘b1 ♜xd1#) 3. ... ♜c2# (mat in drie)
- 5) 1. ♙b5+ (1. ♜xh6 ♙xe4) 1. ... ♘f8 (1. ... ♜xb5 2. ♜xc8#; 1. ... ♜c6 2. ♜c8#) 2. ♜xh6+ ♘g8 3. exd5 ♜xb5 4. ♜d3 (tussenzet)
- 6) 1. f5 exf5 2. e6 ♜d6 3. gxf5 (insluiten)
- 7) 1. ... e2+ (1. ... ♜xc3 2. d8♜+) 2. ♙xe2 ♜d4+ 3. ♜xd4 ♜c1# (uitschakelen verdediging: wegllokken + mat)
- 8) 1. ♜c8 ♘c6 2. ♜xa8 (uitschakelen verdediging: wegllokken + hout)
- 9) 1. ... cxd4 2. ♙xd4 ♘c5 3. ♙xc5 ♜xd3 4. ♙xe7 b5 (dubbele aanval: veldruiming)
- 10) 1. ♜f5 (1. ♜xb4? ♜c3+ 2. ♘xc3=) 1. ... ♘b6 (1. ... ♜xf5? 2. ♙xc7#) 2. ♜xc5 ♘xc5 3. ♙e7+ ♘d5 4. ♘xb4
- 11) 1. ... ♜c6 2. e4 ♜a8 (dubbele aanval: dreiging + dreiging)
- 12) 1. ♙b5 (1. ♜xe6+ ♜xe6 2. ♜xe6 ♘c7) 1. ... ♜c8 2. ♜xe6+ ♜xe6 3. ♜xe6 (tussenzet)

104 Toets / Mix: R

- 1) 1. e5 dxe5 2. ♜xd8 ♜axd8 3. ♙xf6 (uitschakelen verdediging: slaan + hout)
- 2) 1. ♘d5 ♘g8 2. ♜xf7 (aftrekaanval)
- 3) 1. ♜f2 ♙g6 2. ♜f7+ ♙xf7 3. exf7# (mat in drie)
- 4) 1. ♘g6+ ♜xg6 2. ♜xe7 ♘xf5 3. ♜h7# (koningsaanval)
- 5) 1. ... ♙h6 2. ♜xc3 dxc3 3. ♜xc3 ♙d2 4. ♜c2 ♜xd3 (uitschakelen verdediging: weggagen + hout)
- 6) 1. ♜xc6 ♙xc6 2. ♘g6+ (aftrekaanval: uitschakelen verdediging)
- 7) 1. ♜c8+ ♜xc8 2. ♜xc8+ ♜f8 3. ♘d6 (uitschakelen verdediging: wegllokken+ hout)
- 8) 1. ♜b4 ♜xb4 2. ♙b3+ ♜xb3 (2. ... ♘xb3 3. ♜c2+ ♘a2 4. b3+ ♘a3 5. ♜b2#) 3. ♜b1# (verdedig tegen mat)
- 9) 1. ♜b6 ♜d6 (1. ... ♜d7 2. ♜a7 b6 3. ♘c4) 2. ♜xb7+ ♘d7 (koningsaanval)
- 10) 1. g4 ♙g6 2. ♙g5 (insluiten)
- 11) 1. ♜h3 ♘xf7 2. ♜h7+ ♘e8 3. ♜g8+ (röntgenaanval: lokken + jagen)
- 12) 1. b3 ♜b5 2. ♘c7 (dubbele aanval: jagen)

105 Toets / Mix: S

- 1) 1. ♙g5+ f6 2. ♙xf6+ (röntgenschaak: uitschakelen verdediging)
- 2) 1. ♘a4 b5 2. ♘b6+ (uitschakelen verdediging: weggagen + hout)
- 3) 1. ... ♘xd4 2. ♜xb6 ♙xc3+ (tussenzet)
- 4) 1. ♜d4+ ♙d6 (1. ... ♘c8 2. ♜xh8+) 2. ♜g4+ ♘d8 3. ♙xg5+ (koningsaanval: stukken erbij)
- 5) 1. ... d5+ 2. ♙xd5 ♜f3+ 3. ♘xf3 ♙xd5# (mat in drie)
- 6) 1. ♜xd8 ♜axd8 2. ♜xd8 ♙xd8 (2. ... ♜xd8 3. ♜xe7) 3. ♜xe8+ (kwetsbaarheid uitbuiten: slechte stand stukken)
- 7) 1. ♜xh7 ♜xh7 2. ♜e8+ ♘d7 3. ♜1e7# (uitschakelen verdediging: wegllokken + mat)
- 8) 1. ... ♙xg3 2. hxg3 ♜xd1+ (aftrekaanval)
- 9) 1. ♘e4 ♜f7 2. ♘d2 (dubbele aanval: richten)
- 10) 1. ♙g3 ♙g7 (1. ... ♙xg3 2. ♜b2+) 2. ♜xg8+ ♘xg8 3. ♙xb8 (koningsaanval: uitschakelen verdediging)
- 11) 1. ... ♙g4 2. ♜e1 (2. ♙c3 ♙xd1) 2. ... ♘xd4 (uitschakelen verdediging: weggagen + hout)
- 12) 1. ♜a8+ ♙xa8 2. ♘d6+ ♘b8 (2. ... ♘d8 3. ♙b6#) 3. ♙a7# (mat in drie: veldruiming)

106 Toets / Mix: T

- 1) 1. e5 (1. fxg4? ♙xh2+) 1. ... fxe5 2. fxg4 (dubbele aanval: uitschakelen verdediging)
- 2) 1. ♘d5 ♜d2 (1... ♜a4 2. ♜h5 ♘g7 3. ♜g4+ ♘h8 4. ♙g6; 1. ... exd5 2. ♙g8) 2. ♜e3 ♘e5 (2. ... exd5 3. ♙g8) 3. ♜h6 (koningsaanval: uitschakelen verdediging)
- 3) 1. ♜h8+ ♙xh8 2. ♙h5+ ♘d8 3. ♜f8+ (koningsaanval: toegang)

- 4) 1. ... e2+ 2. ♖h1 ♙f2 3. ♚xe2? ♚xc1+ (vrijpion verzilveren)
- 5) 1. ... ♜xd4 (1. ... ♜xd5 2. ♙xc6 bxc6 3. exd5 cxd5) 2. ♙xd7+ ♜xd7 (aftrekaanval)
- 6) 1. ♚h3 h6 2. ♗d2 ♜h7 3. ♗xd7 (dubbele aanval: hout + dreiging)
- 7) 1. ♚d6 ♗xc4 2. ♜xe6+ (koningsaanval: uitschakelen verdediging)
- 8) 1. ♜d2 ♚fd8 2. ♚a1 (insluiten)
- 9) 1. ♙c4 ♗a4 2. ♙b5 ♗a2 3. ♗c8# (dubbele aanval: jagen en hout + dreiging)
- 10) Tekening
- 11) 1. ♚g3 ♗e6 2. ♙xf7 ♗xf7 3. ♚f3 (koningsaanval: stukken erbij)
- 12) 1. ♗b3 ♜xb3 (1. ... b6 2. ♗xb4 insluiten) 2. ♜b6#

107 Toets / Mix: U

- 1) 1. ... ♚xf3 2. gxf3 (2. ♗e4 d3) 2. ... ♙h3+ 3. ♜g1 ♗xe1# (toegang + uitschakelen verdediging: weggagen + mat)
- 2) 1. ... ♗xg1+ 2. ♜xg1 (2. ♜xg1 ♜f2#) 2. ... ♚c1+ (mat: toegang)
- 3) 1. ... ♙xf3 2. gxf3 ♜e5 3. ♙xf7+ ♚xf7 4. 0-0-0 ♜c4 (dubbele aanval: hout + dreiging)
- 4) 1. ♚xb6 axb6 2. ♚d8+ (röntgenschaak: uitschakelen verdediging)
- 5) 1. ... ♜e2+ 2. ♚xe2 (2. ♙xe2 ♗xe3+ 3. ♜h1 fxg4) 2. ... ♗xg4 (uitschakelen verdediging: onderbreken)
- 6) 1. h3 ♗d7 2. ♗e5+ ♜f3 3. ♚f1# (mat in drie)
- 7) 1. ♜xe6+ fxe6 2. ♙b6+ (aftrekaanval, toegang + röntgenschaak)
- 8) 1. ... ♗xb5 2. ♚xb5 ♜c3 (dubbele aanval: hout + dreiging)
- 9) 1. ♗h7+ ♜f8 2. ♗h8+ ♙xh8 3. ♜h7# (mat in drie: toegang)
- 10) 1. ♙g5 ♙xg5 2. ♙xg6+ ♜f8 3. ♗f7# (koningsaanval: toegang)
- 11) 1. ♗xg7+ ♜xg7 2. ♙f6+ ♜g8 3. ♚h4 (koningsaanval: matbeeld: ♚ ♙)
- 12) 1. ♚xd5 ♗xd5 (1. ... ♗a1+ 2. ♗d1 ♗xa2 3. ♚d7) 2. ♗b4+ ♜g7 3. ♜xd5 (tussenzet)

108 Toets / Mix: V

- 1) 1. ... ♜f4 2. ♗xd4 ♜h3# (dubbele aanval: richten)
- 2) 1. d6+ ♚xd6 2. ♗xe5+ ♜d7 3. ♙h3+ (uitschakelen verdediging: onderbreken)
- 3) 1. ♜xd5 exd5 2. ♚xc4 dxc4 (2. ... ♜a5 3. ♗b4) 3. ♗xc4+ ♜h8 4. ♗xc6
- 4) 1. ... ♙g5+ 2. ♜b1 ♚xd4+ (uitschakelen verdediging: wegglokken + mat)
- 5) 1. ♚c5 ♚xc5 2. ♜xc5 ♚b6 3. ♜d7+ (dubbele aanval: uitschakelen verdediging + jagen)
- 6) 1. ... ♚b4 2. ♙xe6 c4+ (aftrekschaak: uitschakelen verdediging door weggagen)
- 7) 1. ... ♜d4 2. ♜xd4 cxd4 3. ♙xd7 dxc3 (aftrekaanval)
- 8) 1. ... ♜d5 2. ♚e2 ♗xb7 3. ♚c5 ♚ad8 4. ♚e5 ♗f7 (aftrekaanval + onderbreken)
- 9) 1. ♙b6 0-0 (1. ... cxb6 2. ♜xb6) 2. ♜xc7 (dubbele aanval: lokken)
- 10) 1. ♙xc6 bxc6 2. ♜e5 (gepend stuk is geen goede verdediger + aanval op een gepend stuk)
- 11) 1. ♚xd3 cxd3 2. ♜e6+ fxe6 3. ♚c7+ (toegang en uitschakelen verdediging: weggagen + hout)
- 12) 1. ... ♜f3+ 2. ♜h1 ♜xe1 (dubbele aanval)

109 Toets / Mix: W

- 1) 1. ... ♗xc3 2. ♙xf4 exf4 (dubbele aanval)
- 2) 1. ♚f6 ♜g6 2. ♚xf8+ (uitschakelen verdediging: slaan + mat)
- 3) 1. ... ♙xc3+ 2. ♜f1 (2. ♙d2 ♗xd2+ 3. ♜f1 ♗d1+ 4. ♚xd1 ♚xd1+ 5. ♙xd1 ♚e1#; 2. bxc3 ♗d1#) 2. ... ♗d1+ 3. ♙xd1 ♚e1# (uitschakelen verdediging: slaan + mat)
- 4) 1. ♜h5 gxh5 2. ♚g3 (koningsaanval: toegang)
- 5) 1. ♜b1 ♙xg2 2. ♙xb4 ♗c6 3. ♜xg2 (insluiten + tussenzet)
- 6) 1. ... ♗f3 2. ♜xh3 (2. ♗xf3 ♚xe1#) 2. ... ♗xc3 3. bxc3 ♚xe1+ (uitschakelen verdediging: wegglokken + mat)
- 7) 1. ♜g5 ♗e5 2. f4 (uitschakelen verdediging: weggagen + hout)
- 8) 1. ♙xd5 cxd5 2. ♗a4+ (dubbele aanval: uitschakelen verdediging)
- 9) 1. ... ♚h3+ 2. ♗xh3 ♗xc1+ 3. ♜h2 ♙xe4 (uitschakelen verdediging: wegglokken + hout)
- 10) 1. ♜e4 a1♗ (1. ... ♙xe4 2. e3#; 1. ... ♚xe4 2. ♚d3#) 2. ♚b4# (uitschakelen verdediging: onderbreken + mat)
- 11) 1. ♜e4 (1. ♜a4 ♚c8) 1. ... ♚c8 2. ♜f6 (aanval op een gepend stuk; uitschakelen verdediging)
- 12) 1. ♜c6 ♗d6 2. ♜e7+ ♗xe7 3. ♗xd5 (penning: staartstuk lokken + gepend stuk is geen goede verdediger)

110 Toets / Mix: X

- 1) 1. ... ♚xe6 2. fxe6 ♜e4+ 3. ♜h1 ♜g3+ 4. hxg3 ♚h5# (koningsaanval: matbeeld ♚ ♙)
- 2) 1. ♚c8 ♚xc8 2. ♚xc8 ♗xc8 3. ♗e7# (uitschakelen verdediging: wegglokken + mat)
- 3) 1. ... ♗xg4+ 2. ♙xg4 ♜e4+ 3. ♜g2 ♜xc3 (dubbele aanval: uitschakelen verdediging)
- 4) 1. ♜g5+ (1. f5 wint ook 1. ... g5 2. ♜xg5+ ♜xg5 3. ♗h5+) 1. ... ♜g8 (1. ... ♜xg5 2. fxg5) 2. ♜xe4 ♗e6

- (2. ... dxe4 3. ♖xc4+) 3. ♜g3
- 5) Tekening
- 6) Tekening
- 7) 1. a3 ♙d6 2. ♙d2 (insluiten)
- 8) Tekening
- 9) Tekening
- 10) 1. ♖c4 ♖g6 2. ♖d3 ♖xd3 3. ♚xd3 (röntgenaanval: uitschakelen verdediging)
- 11) 1. ♖xh5 gxh5 2. ♚fg1 ♚xe4 3. ♚g8+ (röntgenschaak: uitschakelen verdediging)
- 12) 1. ... ♜xd4 2. ♜xd4 ♖xg2# (uitschakelen verdediging: weglukken + mat) 2. ♖xd4 ♙c5 (kopstuk lokken + pen)

111 Toets / Mix: Y

- 1) 1. ... ♜e3+ 2. fxe3 ♖xd5 (penning toegang + gepend stuk is geen goede verdediger)
- 2) 1. ... ♙g2! 2. ♖xg2 ♚e1+ 3. ♖f1 ♚xf1# (uitschakelen verdediging: baanruiming)
- 3) 1. ... f4 2. ♙xf4 ♙xf4 3. ♖xf4 ♚xe2 (uitschakelen verdediging: weglukken + hout)
- 4) 1. ♖g6 (1. ♖f7? ♖g5+ 2. ♜g3 ♚e1+) 1. ... ♖c3 (1. ... ♖h6 2. ♚xc6 ♖xg6+ 3. ♚xg6; 1. ... ♖b2 2. ♚xc6 slaan + hout) 2. ♖xe8+ ♙xe8 3. ♚xc3 (penning: staartstuk lokken + gepend stuk is geen goede verdediger)
- 5) 1. ♚a7+ ♜xa7 2. ♚b7+ ♜a8 3. ♚a7+ ♜xa7 4. ♖b7# (magneet)
- 6) 1. ♖g1 ♖xa4 (1. ... ♙c5 2. ♖xc5) 2. ♖b6+ cxb6 3. c7# (koningsaanval: toegang)
- 7) 1. ... ♚d3 2. ♖xb7 ♚d1+ 3. ♜xd1 ♖xe2# (uitschakelen verdediging: wegjagen + mat)
- 8) 1. ♖g4+ ♖xg4 2. ♙xg4+ f5 3. ♜xd6+ (uitschakelen verdediging: slaan + hout)
- 9) 1. ♖c4 ♖xc4 2. ♙xd6+ (uitschakelen verdediging: lokken + hout tussenzet)
- 10) 1. ♖xg8 ♚xg8 2. ♜f6+ ♜e7 3. ♜xg8+ ♜e8 4. ♜f6+ ♜e7 5. ♜xd7 (dubbele aanval: lokken + jagen)
- 11) 1. ♜b5+ (1. f7 ♖h5 2. ♜e8+ ♜c8 3. f8 ♖ ♖xd1+) 1. ... cxb5 2. f7 (vrijpion verzilveren)
- 12) 1. ♜f4 ♖xd1 (1. ... exf4 2. ♖xh5) 2. ♜g6# (aftrekaanval)

112 Toets / Mix: Z

- 1) 1. ... ♚e1 2. ♖xe1 ♜xf3+ (penning: staartstuk lokken + een gepend stuk is geen goede verdediger)
- 2) 1. e4 dxe3 2. ♚xd5 (aftrekaanval: toegang)
- 3) 1. ♜xd5 exd5 (1. ... ♖f7 2. ♜c7) 2. ♜f5 (dubbele aanval: uitschakelen verdediging)
- 4) 1. ... ♚b6 2. ♙e4 ♚d6 3. ♖c1 ♚xd2 4. ♙d3 ♙g5 5. ♙xa6 ♖b6 (penning: richten)
- 5) 1. ... ♙e5 2. ♜xe5 ♖1g1# (uitschakelen verdediging: weglukken + mat)
- 6) 1. ... ♚e2 2. ♖xe2 ♖xh2+ 3. ♜xh2 ♜g3# (koningsaanval: matbeeld: ♜♜)
- 7) 1. ... e3 2. ♙xe3 (2. ♜e6 exf2+ tussenzet) 2. ... cxd4 (dubbele aanval: lokken)
- 8) 1. ♜e7+ ♚8xe7 (1. ... ♚2xe7 2. ♖xe7) 2. ♚d8+ ♚e8 3. ♖f8+ ♚xf8 4. ♚xf8# (koningsaanval: uitschakelen verdediging)
- 9) 1. ♚f5+ gxf5 2. ♚g7+ ♜h6 3. ♜xf5# (mat in drie: toegang)
- 10) 1. ♚f4 ♖xf4 2. ♙d5+ ♖f7 (2. ... ♚f7 3. ♖xf4) 3. ♖xg6+ (penning: kopstuk lokken + gepend stuk is geen goede verdediger)
- 11) 1. ... ♖xd2+ 2. ♜xd2 ♜b3+ (dubbelschaak: lokken)
- 12) 1. ♚f8+ ♜xf8 2. ♖xe5+ ♙xe5 3. ♙xe5+ ♜g8 4. ♜h6# (mat in vier: matbeeld: ♙♜)